

Călăuza

BIBLIOTECARULUI

CUPRINSUL

Pag.

IN CINSTEA ANIVERSĂRII REPUBLICII

Zece ani de realizări

TEODOR MIHAILESCU — Dezvoltarea bibliotecii
naționale între anii 1947—1957

DAN SIMONESCU — Invățământul bibliotecar
în R.P.R.

DUMITRU CIUCIU — Munca mea în trecut și
astăzi

V. GAFIȚA — Scriitor adevărat, patriot adevărat

G. BAICULESCU — Biblioteca Academiei R.P.R.
la nouă decenii de activitate

BARBU THEODORESCU — Bibliotecile Bucureștilor
trecute din jurul anului 1900

CONCURSUL BIBLIOTECILOR DE LA SAȚE

Realizări la biblioteca unui cămin cultural 23

DIN EXPERIENȚA BIBLIOTECILOR SOVIETICE

V. ELIN — Citirea în colectiv a operelor lui
V. I. Lenin 25

DISCUȚII

N. OANCEA — Cu privire la cadrele de bibliote-
cari din învățământul superior 27

D. MIHAILESCU — Din problemele creării instru-
mentelor bibliografice 29

In atenția bibliotecarilor 32

Materiale de specialitate de peste hotare 32

Calendarul nostru

Știri din lumea cărților și a bibliotecilor

12

1957

I.N.P. Tîrgu-Mareș
O. Coșbuc, M. Maroș

Calendarul nostru

5

ianuarie 1878. Se implinesc 80 de ani de la nașterea scriitorului *Emil Girleanu*. (vezi „Călăuza bibliotecarului“ 1956, nr. 1, p. 42).

De consultat: (în afara materialelor recomandate în numărul indicat) Galaction, Gala: *Emilgar*. În vol.: *Oameni și gânduri din veacul meu*. București, E.S.P.L.A., 1955; Virgolici, Teodor: Un manuscris inedit al lui Emil Girleanu. *Gazeta literară*, 10.III.55, p. 2.

8

ianuarie. Se implinesc 80 de ani de la moartea scriitorului *N. A. Nekrasov*. (vezi „Călăuza bibliotecarului“ 1956, nr. 1, p. 42 și 43).

De consultat: (în afara materialelor recomandate în numărul indicat) Evgheniev, Maximov V. E.: *Drumul de creație a lui N. A. Nekrasov*. Traducere de I. Negoiteșcu, N. Stoian și D. Năstase. Versurile sînt traduse de Miron Radu Paraschivescu, București, Cartea Rusă, 1956, 356 p.; N. A. Nekrasov: În vol. *Literatura rusă*. Indice bibliografic. Sub redacția conf. univ. Tamara Gane. București, Cartea Rusă, 1956, p. 215—229; Egolîn, A.: Nikolai Alexeevici Nekrasov. În vol.: *Clasicii literaturii ruse*. București, Cartea Rusă, 1956, p. 335—354.

10

ianuarie. 75 de ani de la nașterea scriitorului *Alexei Tolstoi*. (Vezi „Călăuza bibliotecarului“ 1956, nr. 1, p. 43).

De consultat: (în afara materialelor recomandate în numărul indicat) Deleanu, Horia: *Alexei Tolstoi și unele probleme ale dramei istorice*. 10 ani de la moartea marelui scriitor sovietic. *Gazeta literară*, 3.III.55, p. 5.; Maievski, Galina: Marele artist al cuvîntului *Alexei Tolstoi*. *Știința tineretului*, 25.II.55, p. 2.; Novicov, M.: Un mare creator, 10 ani de la moartea lui *Alexei Tolstoi*. *Flacăra*, 15. II. 55, p. 26; Scerbina, V.: Un maestru remarcabil. Probleme de literatură. Traducere și referate din literatura sovietică de specialitate, nr. 3, 1955, p. 24—48. (Academia R.P.R. — Institutul de Studii Romîno-Sovietic în colaborare cu Consiliul General A.R.L.U.S., și Uniunea Scriitorilor din R.P.R.).

18

ianuarie. 110 ani de la nașterea scriitorului *Ion Slavici*. (Vezi: „Călăuza bibliotecarului“, 1956, nr. 1, p. 43).

De consultat: (în afara materialului recomandat în numărul indicat) Dumitrașcu, Pompiliu: *Observații stilistice privind nuvelele lui Slavici*. *Steaua*, 1956, nr. 11, p. 73—80; Eftimiu, Victor: *Ion Slavici*. *România liberă*, 13.VI.57, p. 2; Florea, Rariște D.: *Din viața lui Slavici*. Aspecte inedite. *Tribuna*, 24.II.57, p. 9; Regman, Cornel: *Invitație la depistarea rămășițelor de sociologie*. *Cazul „Budulea Taichi“*. *Tribuna*, 21.IX.57, p. 6.

CĂLĂUZA BIBLIOTECARULUI

PUBLICAȚIE A MINISTERULUI ÎNVĂȚĂMINTULUI ȘI CULTURII DIN R. P. R.

ANUL X Nr. 12

DECEMBRIE 1957

Redacția: București, Calea Rahovei Nr. 2—4 — tel. 3.94.04

ZECE ANI DE REALIZĂRI

Cu zece ani în urmă, luând puterea în mîinile sale, clasa muncitoare în alianță cu tărînimea muncitoare, avea de luptat cu o grea moștenire lăsată de regimul burghezo-moșieresc în toate domeniile de viață ale societății noastre: o industrie slabă cu producția dezorganizată și la un nivel tehnic scăzut, o agricultură înapoiată, pe parcele mici, fărîmițată, făcută după aceleași metode de acum cîteva sute de ani în urmă și în-tineric analfabetismului, stăpinind din plin în rîndul maselor muncitoare. În lupta de lichidare a acestei triste moșteniri și trecerea la construcția socialismului, partidul și guvernul au pus accent deosebit și pe dezvoltarea rețelei de biblioteci, ca instrumente de primă necesitate în desfășurarea revoluției culturale.

Încă din primele luni după eliberarea țării de sub jugul fascist, la 23 August 1944, sindicatele și alte organizații de masă, îndrumate de partid, desfășoară o susținută muncă pentru formarea de biblioteci accesibile oamenilor muncii. Astfel, dacă în anul 1945 existau 80 de biblioteci sindicale, numărul lor se ridică la 3400 la sfîrșitul anului 1947. Deși cu o activitate redusă, aceste biblioteci au adus un aport important în lărgirea orizontului cultural al oamenilor muncii, în ridicarea nivelului lor politic.

Actul revoluționar de la 30 Decembrie 1947 și instaurarea puterii populare, marchează o etapă nouă și în domeniul muncii cu cartea în țara noastră. Odată cu proclamarea Republicii Populare Romîne, problema bibliotecilor devine o parte integrantă a politicii statului democrat-popular pentru culturalizarea maselor.

Astfel, chiar la începutul anului 1948, în frîntă Direcția Așezămintelor Culturale menită să se ocupe în mod special de organizarea și coordonarea muncii bibliotecilor din țară, iar în iulie 1948 apare și un organ special pentru aceste probleme „Căluza cititorului” care în luna octombrie a aceluiași an, devine „Căluza bibliotecarului”.

În vederea creării de noi biblioteci, fostul Minister al artelor trimite la sate pachete cu sute de mii de cărți și alocă fonduri importante pentru îmbogățirea bibliotecilor publice existente. În 1950, după numai doi ani de existență a puterii populare, rețeaua de biblioteci publice din țara noastră numără 18.444 unități dotate cu 11.765.000 volume.

Hotărîrea nr. 1542 a Consiliului de Miniștri din 29 decembrie 1951, privind măsurile ce trebuie luate pentru îmbunătățirea activității bibliotecilor din R.P.R., a consolidat sistemul de biblioteci din țara noastră. Hotărîrea a precizat rolul important pe care îl are cartea ca „unul din factorii principali ai revoluției culturale” din patria noastră și a definit sarcinile ce revin bibliotecilor în răspîndirea cărții.

Urmărind dezvoltarea armonioasă a tuturor regiunilor, puterea populară a dat ca sarcină organelor locale ale puterii de Stat, să creeze unități ale muncii cu cartea în toate orașele și satele țării, în toate centrele mai importante ale construcției socialiste, îngrijindu-se totodată de înzestrarea lor cu tot materialul necesar unei bune funcționări.

Există astăzi în fiecare centru de regiune cîte o bibliotecă regională. Imbinînd funcțiile bibliotecilor de masă cu cele ale bibliotecilor științifice, bibliotecile regionale s-au străduit în anii ce s-au scurs de la înființarea lor să ducă la bun sfîrșit sarcina ce le revine de a deveni centre de îndrumare metodică și bibliografică a bibliotecilor publice din cuprinsul regiunii. Este suficient să amintim eforturile bibliotecilor regionale în toți acești ani în direcția pregătirii cadrelor de bibliotecari, preocuparea pentru perfecționarea continuă a muncii de îndrumare a bibliotecilor din regiune. Ca urmare a activității depuse de bibliotecile regionale, munca cu cartea cunoaște o creștere simfioare, aceasta reflectîndu-se pe de o parte în îmbunătățirea conținutului activității bibliotecilor cît și în creșterea simfioare a numărului de cititori.

Paralel cu activitatea lor de îndrumare metodică și bibliografică, bibliotecile regionale au devenit, în centrele de regiune unde își duc existența, focare de răspîndire a cărții în masele de cititori. Aceștia găsesc la bibliotecile regionale bogate fonduri de cărți, însumînd un număr total de 1.352.000 volume. Sînt biblioteci regionale ca cele din Timișoara, Tg. Mureș, Craiova, Iași ș. a. care dispun de fonduri de peste 100.000 volume. Rodnica activitate desfășurată de bibliotecile regionale pentru dezvoltarea

gustului de citit a maselor este dovedită de cei 136.000 cititori înscriși la sfârșitul anului 1956 și de cele 1.869.000 cărți difuzate.

În orașele reședință de raion există câte o bibliotecă raională, iar în celelalte, biblioteci orașenești; numărul acestora pe întreaga țară este de 183 unități, fiecare avind în medie 20.000 volume.

Principali pionii în organizarea cititului la sate, bibliotecile raionale își îndeplinesc și ele cu cinste menirea lor de a contribui la dezvoltarea și întărirea activității tuturor bibliotecilor din raionul respectiv, dindu-le un ajutor multilateral și servindu-le ca model de organizare a fondului de cărți și a muncii cu cartea. Trebuie subliniate și frumosele realizări obținute de bibliotecile raionale și orașenești care au difuzat în anul 1956 un număr de 5.009.000 cărți la 402.000 cititori.

Oropsite în trecut, satele patriei noastre se bucură astăzi de o deosebită atenție în ceea ce privește ridicarea lor culturală. Ca urmare a Hotărârii Consiliului de Miniștri 1.542/1951 prin care se prevedea înjunțirea bibliotecilor satești cu personal salariat de fiecare comună, au fost create pînă la sfârșitul anului 1956, un număr de 736 de asemenea biblioteci, înzestrate cu un fond general de 2.665.000 cărți. Bibliotecile satești și-au dovedit din plin eficacitatea, reușind să înscrie an de an un număr crescînd de cititori. Astfel, la sfârșitul anului 1956 ele au înscris 347.000 cititori și au difuzat 2.515.000 cărți.

Dar în afară de bibliotecile satești cartea este larg răspîdită în satele patriei noastre și prin intermediul unei vaste rețele de biblioteci de cămine culturale, case de citit și colțuri roșii din U.A.C. care au ajuns numai în anul 1956 peste 4.800.000 cărți la un număr de 1.437.000 cititori.

Trebuie consumată aci și activitatea bibliotecilor sindicale create mai pe lîngă toate uzinele, fabricile, întreprinderile și instituțiile din patria noastră. Dotate cu un bogat fond de cărți ce însumează 9.599.000 volume, bibliotecile sindicale au încheiat bilanțul activității lor în anul trecut cu 1.050.000 cititori și 3.660.000 cărți difuzate.

Dezvoltarea învățămîntului public în așii puterii populare, a atras după sine și lărgirea rețelei de biblioteci școlare, care folosind forme variate de muncă, se străduiesc să aducă o contribuție efectivă în sprijinirea procesului de învățămînt.

Avîntul impeluros pe care l-a luat știința și tehnica în ultimul deceniu în țara noastră, ca și trăsăturile caracteristice ale muncii științifice în condițiile construcției socialiste, au determinat o dezvoltare amplă a sistemului de biblioteci științifice și tehnice, cu rețelele lui principale: aceea a bibliotecilor speciale de pe lîngă filiale și institutele de cercetare științifică ale Academiei R.P.R.; cea a centrelor de documentare, a bibliotecilor tehnice departamentale și din întreprinderi, a bibliotecilor din domeniul medico-sanitar și, în sfîrșit, aceea a bibliotecilor universitare și de pe lîngă diferitele institute de învățămînt superior.

Dacă „rețeaua” Academiei R. P. Romîne se compunea în anul 1948 dintr-o singură bibliotecă, în anul 1955 ea întrunește 19 biblioteci și 59 biblioteci de filiale, institute și colective științifice în anul 1957. În timp ce fondurile rețelei de biblioteci ale Academiei noastre erau în anul 1945 de numai 780.000 volume, ele cresc în 1951 la 1.258.762 volume și la peste 3.250.000 volume în 1957. Ca ritm de creștere al acestor fonduri este suficient să amintim cele 478.762 volume achiziționate între anii 1949—1951 față de cele 465.181 volume achiziționate de bibliotecă fostei Academii Romîne în 48 ani de existență (1901—1948). De asemenea, numărul cititorilor din sălile de lectură crește de la 24.531 în 1945 la 99.715 în anul 1955, număr de cititori care au consultat 539.682 volume.

Și în celelalte rețele de biblioteci tehnico-științifice avîntul dezvoltării urmează același ritm. În anul 1949, în cadrul departamentelor existau 1133 biblioteci tehnico-științifice care întruneau 736.000 volume pentru ca în anul 1957 să avem peste 5.100 biblioteci cu cca 7.000.000 volume. În anul 1949 constatăm existența unui singur centru de documentare — Institutul de Documentare Tehnică — iar în anul 1957 activează 5 centre de documentare tehnico-științifică precum și peste 40 de biblioteci ale institutelor de cercetări și proiectări.

O situație similară întîlnim și în rețeaua bibliotecilor universitare. La data reformei învățămîntului, fondurile bibliotecilor de învățămînt superior totalizau ceva mai puțin de 2.000.000 volume, pentru ca în 1957 ele să atingă peste 7.000.000 volume. A sporit simțitor și numărul de locuri în sălile de lectură, care au depășit încă din anul 1954 cu 300% cele 2.000 existente în anul 1948. Se remarcă și o creștere considerabilă a numărului de cititori și a cărților citite. Încă din anul 1953 această cifră reprezenta o creștere de nu mai puțin de 120% față de numărul cititorilor și al volumelor servite în anul 1938.

În anul 1955 a luat ființă Biblioteca Centrală de Stat, biblioteca noastră națională. În scurtul timp de existență Biblioteca Centrală de Stat a prelucrat și a pus la dispoziția cititorilor săi aproximativ 600.000 volume din cele peste 2.600.000 pe care le pos. dă. Ca centru național al schimburilor de publicații cu străinătatea, Biblioteca Centrală de Stat a încheiat legături cu biblioteci din 76 de țări și a înlesnit multor bibliotecii din țară încheierea unor legături de schimb cu bibliotecile din străinătate.

Dar în afară de această activitate, Biblioteca Centrală de Stat a reușit să se impună și prin aportul ei în domeniul informării științifice, al bibliografiei, biblioteconomiei și metodologiei muncii de bibliotecă.

Obținerea tuturor acestor rezultate a fost posibilă datorită muncii neobosite a unei adevărate armate de bibliotecari din țara noastră care se străduiesc să ducă la îndeplinire sarcinile de onoare ce le revin, de a fi propagandiști neobosiți ai cărții, ajutoari activi ai cititorilor.

Profesia de bibliotecar se bucură de multă cinste și respect în Republica Populară Română. Pe pieptul multor dintre ei strălucesc astăzi Ordine și Medalii, sau insignu de evidențiat în munca culturală de masă, cu o apreciere deosebită a meritelor lor din partea partidului și guvernului.

Spre deosebire de trecut, bibliotecarii au la îndemină toate posibilitățile de a-și ridica necontenit calificarea. Există o întreagă rețea bine organizată de învățământ, începând cu seminarul raional pentru instruirea bibliotecarilor de la saie și terminând cu secția de biblioteconomie pe lângă facultatea de Filologie pentru formarea unor bibliotecari cu o înaltă calificare. Pentru bibliotecari se tipărește astăzi o bogată literatură de specialitate menită să contribuie la ridicarea calificării lor și să le ușureze activitatea de îndrumători și sprijinitori activi ai cititorilor. Întreaga organizare a sistemului de biblioteci ca și pregătirea bibliotecarilor sint o cheazăsie că greutățile ce se mai ivesc în munca de răspindire și popularizare a cărții în țara noastră, vor fi înlăturate.

În cei zece ani care au trecut de la proclamarea Republicii Populare Române, bibliotecile și-au câștigat o binemeritată apreciere din partea maselor. O consecință a acestui fapt este înjghebarăa colectivelor voluntare pe lângă bibliotecile publice, colective alcătuite din oameni ai muncii de cele mai diverse profesii și pături sociale, care aduc un aport important în toate acțiunile bibliotecilor. Ei conduc cu succes bibliotecile mobile și cele de casă, sau ajută bibliotecarilor în organizarea diferitelor manifestări de masă. Putem spune fără a greși că, dacă bibliotecile din țara noastră desjăsoară astăzi o variată și multiplă activitate de masă, aceasta reprezintă fără îndoială și rodul atragerii maselor largi de oameni ai muncii în activitatea bibliotecilor.

Înfăptuirile de pînă acum deschid strălucite perspective culturii noastre socialiste. Aniversarea primei decade de la proclamarea Republicii Populare Române este un bun prilej de analiză a muncii depuse de bibliotecari, punctul de plecare al unor noi angajamente pentru trecerea la o nouă treaptă a activității bibliotecilor din țara noastră.

Partidul și guvernul așteaptă ca în viitor bibliotecarii să aducă un aport și mai puternic în lupta pentru progresul culturii, pentru socialism, pentru pace. Fără îndoială că lucrătorii tuturor categoriilor de biblioteci nu vor dezminți aceste așteptări, și vor depune toate eforturile pentru a fi la înălțimea sarcinilor ce stau în fața lor.

Creșterea fondului de cărți și a numărului de biblioteci publice între anii 1949—1956

DEZVOLTAREA BIBLIOTECONOMIEI

intre anii
1947-1957

TEODOR MIHAILESCU

Cei 10 ani care au trecut de la proclamarea R.P.R. reprezintă o perioadă de profunde și esențiale transformări în viața economică, politică și culturală a țării noastre. Transformările acestea s-au reflectat și într-o serie de probleme legate de conducerea și organizarea bibliotecilor. Odată cu afirmarea unui nou avânt al cuvântului tipărit, încep să apară și în biblioteconomie noi principii, noi forme și metode de organizare și funcționare bibliotecară, de îndrumare a lecturii cititorilor, de informare a cercetătorilor științifici, etc. Este clar că această situație nu putea să nu influențeze în mod creator dezvoltarea biblioteconomiei din țara noastră.

Nu trebuie uitat apoi că această stare de lucruri a fost favorizată în ultimii ani și de ritmul impresionant al creșterii numărului de biblioteci și numărului de volume din ele. Recentul *Anuar statistic al R.P.R.* ne oferă cifre deosebit de grăitoare. Dacă, de exemplu, în anul 1949 aveam 30.410 biblioteci cu 14.544.000 volume; în anul 1956, deci după 7 ani, numărul bibliotecilor se ridică la 39.628 iar al volumelor la 53.875.000.

Premizele pentru înnoirea și dezvoltarea biblioteconomiei au fost deci create de însuși mersul înainte al orânduirii sociale din R.P.R. În asemenea condiții biblioteconomia capătă în mod necesar un conținut nou față de trecut; ea își mărește mult domeniul de activitate și-și mărește cu deosebită pregnanță posibilitățile de acțiune. Caracterul ei militant și activ devine tot mai evident. Structural, biblioteconomia românească face un serios pas înainte, înregistrând realizări bine conturate pentru a permite o caracterizare.

Una din cele mai remarcabile realizări poate fi considerat faptul că în acest deceniu apar noi dispoziții legale cu privire la biblioteci. Acestea primesc un nou statut juridic și, prin aceasta, și un nou cadru de afirmare. Prioritatea revine Hotărârii Consiliului de Miniștri nr. 1542 din 29 decembrie 1951, privind măsurile ce trebuie luate pentru îmbunătățirea activității bibliotecilor din

R.P.R., hotărâre care reprezintă, de fapt, deschiderea unei noi etape în dezvoltarea sistemului bibliotecar din țara noastră. Ea constituie astfel, primul jalon după care se înșiruie, an de an, textele noilor regulamente de organizare și funcționare pentru diferitele categorii de biblioteci: pentru bibliotecile sindicale în 1952, pentru bibliotecile regionale, raionale și sătești în 1953 și 1955, pentru bibliotecile școlare și de învățământ superior în 1954. Credem că este cazul să se adauge aici și Statutul pentru organizarea și funcționarea Academiei R.P.R. din 11 iulie 1955 întrucât în Cap. III, lit. E, se vorbește și de bibliotecile acestei instituții.

Pentru biblioteconomie importanța Hotărârii 1542 și a regulamentelor amintite, constă în aceea că, în aceste dispoziții cu caracter normativ, se lămuresc principalii funcții și sarcinile bibliotecilor în munca de educare a maselor sau de informare științifică a cercetătorilor, în formarea conștiinței noi, socialiste, a oamenilor muncii, stabilindu-se totodată, o serie de măsuri concrete în cele mai variate domenii ale revoluției noastre culturale: răspândirea cărții în mase, organizarea informației științifice pentru diferite cadre de specialiști, organizarea cataloagelor și completarea fondurilor, precizarea structurii organizatorice a diferitelor categorii de biblioteci etc.

Dintre aceste măsuri merită a fi relevată și crearea pe lângă Comitetul pentru Așezămintele Culturale a unei Comisii științifico-consultative în a cărei atribuții intrau *coordonarea activității bibliotecilor de toate categoriile și studierea problemelor biblioteconomiei*. În adevăr, Comisia științifico-consultativă a adus două contribuții din cele mai însemnate la dezvoltarea biblioteconomiei din deceniul care s-a scurs. În primul rând, este vorba de o serie de judicioase propuneri de îmbunătățire ce s-au adus la *Reguli unitare pentru descrierea publicațiilor în cataloage și bibliografii*, propuneri făcute în cadrul unui colectiv restrâns, însărcinat în acest scop de către Comisia științifico-consultativă. În al doilea rând, este

vorba de ajutorul competent pe care aceeași Comisie l-a adus la elaborarea unor *Norme pentru organizarea împrumutului între biblioteci*, publicate în anul 1956 în vederea satisfacerii cerințelor de cărți variate și multiple ale cititorilor.

Fără îndoială că, desfășurarea unei activități largi și susținute în domeniul biblioteconomiei, nu se putea măsura numai la cele câteva dispoziții legale. O asemenea desfășurare avea neapărată nevoie și de crearea unei serioase baze documentare pentru formarea bibliotecarului dornic să pătrundă în toate tainele profesiei sale. Aceasta cu atât mai mult cu cât baza documentării oferită de literatura, și așa foarte redusă, a vechii biblioteconomii românești, nu putea satisface decât fragmentar problemele pe care le ridică rolul nou al bibliotecilor în țara noastră. Trebuia, așadar, stimulată publicarea de materiale noi în legătură cu această problemă.

În acest sens Direcția bibliotecilor din fostul Minister al Culturii a avut inițiativa laudabilă. O dovedește cu prisosință apariția primelor manuale menite să constituie o introducere în problemele de bază ale biblioteconomiei. Pe de altă parte, apariția revistelor *Călăuza bibliotecarului*, *Studii și cercetări de bibliologie* și *Könyvtársaságok tájékoztatója*, în care, printre altele, se dezbate și diverse aspecte ale biblioteconomiei, a completat în mod fericit activitatea editorială a Direcției bibliotecilor.

Din această activitate amintim în primul rând *Tehnica de bibliotecă* apărută în anul 1952 în forma unei adaptări la specificul bibliotecilor noastre a cunoscutei lucrări a lui A. V. Klenov. Tot în 1952 apare sub forma unui album *Organizarea fondului de cărți și a cataloagelor în bibliotecile de masă*. În același an, Direcția bibliotecilor tipărește lucrările *Despre cataloagele bibliotecii*, *Reguli sumare de folosire a cataloagelor*, *Munca bibliotecii de masă*, prelucrare după un manual al lui Denisiev, precum și *Clasificarea zecimală pentru biblioteci, servicii de documentare și fișiere individuale de studiu*. Peste un an, în 1953, Direcția bibliotecilor mai editează *Minimul de tehnică de bibliotecă* și *Reguli unitare pentru descrierea publicațiilor în cataloage și bibliografii*.

Nu se poate trece cu vederea nici valoroasa activitate editorială în domeniul biblioteconomiei a Confederației Generale a Muncii,

respectiv a Consiliului Central al Sindicatelor de mai târziu.

Lucrări ca *Manualul bibliotecarului sindical* din anul 1952 sau ca ediția a 2-a a aceleași opere din anul 1956 semnată de data aceasta de Mircea Tomescu cu subtitlul *Organizarea fondului și a cataloagelor*, vol. I, precum și volumul II cu subtitlul *Munca de masă a bibliotecii*, semnată de Viorel Micu înseamnă desigur un real ajutor pentru bibliotecarii sindicali cărora li se adresează. Se cuvine să menționăm aici și broșura *Călăuza bibliotecarului*, scrisă de prof. Victor Chereșteșiu, broșură de mult uitată, dar care, la timpul său a ajutat pe mulți bibliotecari să învingă greutățile începutului.

De asemenea nu pot fi trecute cu vederea nici manualele litografiate ale Institutului de documentare tehnică cu scopul de a îndruma în munca lor specifică pe bibliotecarii din bibliotecile tehnice. Ne referim mai ales la *Reguli unitare pentru descrierea operelor tipărite în cataloagele bibliotecilor* (o traducere din limba rusă făcută în 1951) și la *Călăuza bibliotecilor tehnice* din anul următor, 1952.

Însuși, deși nu avem nici pe departe intenția de a semnala toate tipăriturile din domeniul biblioteconomiei, este bine să se reamintească și faptul că revista *Călăuza bibliotecarului* a tipărit încă din anul 1950 o instructivă și utilă broșură *În ajutorul bibliotecilor sătești*, întocmită în scopul de a sprijini și sistematiza întreaga muncă desfășurată în aceste biblioteci, fixându-li-se rolul și sarcinile ce le revin în cadrul acțiunii de culturalizare a maselor și de transformare socialistă a agriculturii.

La toate aceste lucrări separate ar mai fi de adăugat numeroasele articole publicate în revistele amintite mai sus, precum și organizarea diferitelor cursuri profesionale sau a învățământului biblioteconomic destinate a adânci și mai mult munca de calificare a cadrelor de bibliotecari. Asupra acestor probleme nu putem insista, spațiul unui articol de revistă fiind prea limitat.

Ceea ce dorim să subliniem este că paralel cu crearea bazei documentare pentru studiul științei bibliotecare se pot urmări în acești 10 ani și realizări practice din cele mai utile pentru „schimbarea la față“ a biblioteconomiei noastre.

Păstrind tot ce a fost bun cîștigat din vechea noastră biblioteconomie. Bibliotecarii din țara noastră au avut curajul înnoirii. În locul unor forme de evidență foarte variate, adeseori foarte primitive și de multe ori ieșite din fantezii personale, se introduc acum în toate bibliotecile regionale, raionale sau sindicale forme de evidență unice, atât în organizarea fondurilor de cărți și a cataloanelor, cît și în organizarea servirii cititorilor. E de ajuns să dăm cîteva exemple.

Introducerea registrului de mișcare a fondurilor bibliotecii s-a dovedit a fi una din măsurile mai necesare. Generalizarea folosirii clasificării zecimale, care înainte era limitată doar la cîteva biblioteci mari, este de asemenea, o frumoasă realizare cu toate concepțiile idealiste de la baza sistemului. Această generalizare a ajutat încelășenirea convingerii juste că în bibliotecii cataloanelor sistematic trebuie să fie catalogul principal. Folosirea așezării cărților în ordine sistematică alfabetică în *bibliotecile mici sau în fondurile uzuale din cele mai mari* este încă o latură pozitivă a noii orientări în biblioteconomia românească. Un real folos și un ajutor esențial aduce cu sine și publicarea fișelor lipărite de către Biblioteca Centrală de Stat pentru cărțile social-politice, literare, din domeniul agriculturii și de știință popularizată, ca și publicarea de către Institutul de Documentare Tehnică a fișelor documentare pentru cărțile tehnice.

La formarea noii orientări în biblioteconomia noastră a contribuit într-o foarte largă măsură sprijinul acordat de biblioteconomia sovietică. În adevăr, în acest deceniu dispozițiile legale cu privire la biblioteci, toată literatura de specialitate publicată, toate cursurile de învățămînt biblioteconomic au fost îndeplinite spre izvorul biblioteconomiei sovietice, fără a se neglija nici stadiul de dezvoltare a bibliotecilor noastre.

Totodată trebuie semnalat că în ultimul timp se remarcă o creștere a interesului și pentru lucrările privind problemele de biblioteconomie, în care se oglindesc cercetări din acest domeniu publicate în diferite alte țări. În publicația *Documentare tehnică* se dau regulat rezumate din asemenea lucrări la capitolul *Documentare. Biblioteconomie*. De cîrînd Asociația bibliotecilor din R.P.R. a început tipărirea unui *Indrumar bibliologic* în care la fel se rezumă lucrările străine privind biblioteconomia. Este o inițiativă care trebuie salutată cu toată căldura pentru că și în felul acesta, se va contribui la dezvoltarea pe mai departe a biblioteconomiei noastre.

Înceind aceste însemnări credem că este necesară o precizare: dacă n-am vorbit și despre lipsurile biblioteconomiei din țara noastră, aceasta nu înseamnă că ele nu există, că totul este în ordine. Din păcate ele există chiar într-o formă destul de serioasă. Dar despre aceste lipsuri ne propunem să vorbim cu altă ocazie.

Ș T I R I

În cinstea Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, colectivul bibliotecii orașului și raionului Dresda a lucrat trei bibliografii în legătură cu marea aniversare și a editat o antologie literară cuprinzînd bucăți cu privire la Marea Revoluție, precum și o bibliografie cu titlul *Muzică și cîntece închinete Revoluției din Octombrie*. De asemenea, a mai alcătuit un fișier al articolelor din ziare și reviste pe aceeași temă, și o expunere: *Scritorii din Dresda despre Marele Oc-*

tombrie, organizată în colaborare cu Uniunea Scriitorilor și aceea a compozitorilor germani.

★

Biblioteca orașenească din Werder (R.D.G.) organizează expoziții permanente de cărți noi. Ele sînt expuse pe o masă din sala de imprimat. Expozițiile sînt reînnoite din 15 în 15 zile. Această metodă a dat rezultate foarte bune, multe cărți fiind popularizate astfel prin-

tre cititori. Avînd în vedere succesele obținute, biblioteca a început să popularizeze, prin aceeași metodă și cărțile mai vechi, care stăteau în rafturi, neutilizate. Reacția a fost promptă. Și aceste cărți sînt acum cerute de cititori.

★

Institutul central pentru biblioteci din Berlin a editat o Bibliografie ilustrată a cărții de copii (*Illustrierte Kinderbuch-Bibliographie*, 16 p.).

ÎNVĂȚĂMÎNTUL BIBLIOTECARILOR ÎN R.P.R.

DAN SIMONESCU

Pînă în anul 1944, pregătirea profesională a bibliotecarilor s-a făcut în afară de școli speciale, pe calea practicii în bibliotecă și sub îndrumul pasiunii pentru carte. Nu este de loc întimplător că această pasiune au dovedit-o mai ales scriitorii și profesorii, astfel că din rîndul acestora au ieșit și cei mai buni bibliotecari ai noștri: Eminescu, Hașdeu, St. O. Iosif, Chendi, Bianu, ș. a.

Învățămîntul sistematic organizat în vederea pregătirii cadrelor de bibliotecari este o creație a puterii populare și o urmare firească a avîntului cultural revoluționar produs de construirea socialismului în patria noastră. Cele 20.000 biblioteci populare, ca și numeroasele biblioteci școlare și științifice totalizînd uriașe fonduri de cărți, sînt azi realități culturale evidente. Aceste biblioteci n-ar progresa dacă n-ar fi conduse de bibliotecari pregătiți pe calea unui învățămînt practic și teoretic bine organizat.

*

Învățămîntul superior. Pînă în 1948 Secția de bibliologie a „Școlii de arhivistică” a continuat să pregătească bibliotecari. Întemeiată în 1924 pe lângă Arhivele Statului din București, această școală pregătea pe bibliotecari prin cursuri de erudiție istorică, teoretice și practice. Disciplinele specialității bibliologice erau istoria cărții, biblioteconomia și bibliografia. Școala a dat roade bune, cu toate că se limita să pregătească bibliotecari pentru fonduri speciale. Încețîndu-și activitatea a trecut ca o secție a Facultății de istorie, limitîndu-și preocupările în domeniul științelor auxiliare ale istoriei.

În aceeași perioadă de timp, la Facultățile de litere din București și Cluj două conferințe desfășurau un învățămînt bibliologic de nivel înalt: ambele s-au soldat practic cu lucrări bibliografice în domeniul istoriei literare vechi (București)¹⁾ și istoriei (Cluj)²⁾.

1) N. Georgescu-Tistu: Bibliografia publicațiilor privitoare la cultura românească veche (pe anii 1931—1936): în colaborare cu Dan Simonescu, pe anii 1937—1940 — în *Cercetări literare*, vol. I—V.

2) Ioachim Crăciun: Istoriografia română în 1921 și 1922. Repertoriu bibliografic (în colaborare cu Ioan Lunu, sub direcția lui Al. Sadi Ionescu). În continuare, pe anii 1923—1926, numai Ioachim Crăciun — în *Anuarul Inst. de istorie națională*, vol. II—IV.

În 1951—52 s-a organizat în centrele universitare din București, Iași și Cluj cîte o „Școală de calificare a bibliotecarilor din învățămîntul superior”. Cursurile au durat 6 luni. Profesorii, specialiști în discipline bibliotecare, avînd în vedere mai ales scopuri practice, au alcătuit programe analitice minime, condensate, în funcție de cerințele cursanților. S-a observat în mod just că disciplinele bibliotecare se adresează nu numai specialiștilor, dar că servesc, în general, la orientarea metodică a cercetării științifice, în orice domeniu. Astfel, s-a ajuns ca la Facultatea filologică din București, să se creeze pe durata 1953—1957. „Secția bibliologică”, ca o secție de experimentare, care a cules toate premisele necesare alcătuirii unei școli superioare de bibliotecari.

Cursuri și școli tehnice de bibliotecari. În primii ani ai puterii populare Comitetul pentru Așezămîntele Culturale și apoi Ministerul Culturii au preluat în sarcina lor creșterea pregătirii tehnice a bibliotecarilor. Pornind de la exemplul bogatei experiențe a bibliotecarilor sovietice, s-a izbutit, în scurt timp, să se dea o organizare temeinică bibliotecarilor populari de toate categoriile (sătești, ale gospodăriilor agricole colective, raionale, regionale, etc.). Astăzi, Ministerul Învățămîntului și Culturii, Direcția generală a Așezămîntelor Culturale și Direcția bibliotecilor din același minister urmăresc zi de zi îmbunătățirea învățămîntului bibliotecăresc, găsindu-i mereu noi forme și mijloace de progres.

Este grăitoare în acest sens „Școala medie tehnică de activiști culturali” (1950) care a funcționat în ciclul de 4 ani, cu două secții: instructori și bibliotecari. În 1955—56, școala a funcționat cu un singur an, concentrînd vechile programe ale ciclului de 4 ani; începînd cu anul școlar 1956—57, ea a devenit școală de calificare superioară, primind numai absolvenții ai școlilor medii, cu examenul de maturitate. Intrarea în școală este selecționată printr-un examen de admitere, ca la facultățile universitare. S-au alcătuit noi programe analitice, atât la disciplinele bibliotecare, cit și la cele de cultură generală. În anul școlar în curs a fost sporit numărul de ore la disciplinele bibliotecare, s-a organizat operativ conținutul orelor practice și se elaborează tematici larg cuprinzătoare, pentru desfășurarea practicii pe teren (în bibliotecile raionale și regio-

Un aspect de la cursurile de bibliotecari

nale din țară), care ține o lună pentru anul I și trei pentru anul II. Absolvenții acestei școli sînt azi, în majoritatea cazurilor, bibliotecari fruntași, pasionați în munca cu cartea. Unii dintre ei sînt autori de vrednice lucrări bibliografice pentru popularizarea literaturii agrotehnice, beletristice și tehnice, dintre care unele au văzut chiar lumina tiparului³⁾. Începînd cu anul școlar 1957—58, pe lângă „Școala tehnică de activiști culturali” vor funcționa și cursuri⁴⁾ de bibliotecari fără frecvență, pentru oamenii din producție, dornici a adînci științele bibliotecare.

Cursurile centrale de perfecționarea cadrelor din Departamentul Culturii (Secția bibliotecari). Încă din 1950 se urmărește perseverent și sistematic îmbunătățirea profesională a vechilor cadre de bibliotecari, care au la bază mai mult practica bibliotecară decît învățămîntul teoretic bibliotecăresc. După experimentarea mai multor forme didactice, s-a ajuns la formula chemării cadrelor din provincie la București, pentru a audia pe o perioadă de 1—3 luni diferite cursuri de specialitate (știința bibliotecii, organizarea fondurilor de cărți, alcătuirea cataloagelor, metodele informării bibliografice, metodică studiului individual, etc.). Aceste cursuri pun în mod periodic în fața participanților cele mai noi învățămîntului bibliotecăresc o bună formă organizatorică, stă Biblioteca Academiei R.P.R. Pe lângă aceasta activează rodnic Institutul de cercetări în domeniul bibliografiei (din 1954)⁴⁾ Dar mai înainte de această dată

3) Pentru o continuă sporire a producției agricole. Indice bibliografic. Constanța, 1956 (lucrată de I. Zamfir, fost elev al Școlii, acum bibliotecar-bibliograf la Biblioteca centrală regională din Constanța).

turi teoretice și practice folosite în munca cu publicațiile de tot felul. Aceste cursuri de perfecționare au fost absolvite de majoritatea bibliotecarilor sătești, raionali și regionali. S-a experimentat și a dat foarte bune rezultate, chemarea pe specialități bibliotecare. Într-un rînd s-au ținut cursuri speciale în domeniul bibliografiei tehnice; altă dată în domeniul bibliografiei literaturii beletristice (universale și romîne); un al treilea ciclu de lecții s-a adresat bibliotecarilor care lucrează în sala catalogului și de împrumuturi. Nu de mult s-a făcut chemarea la cursurile de perfecționare a bibliotecarilor de la bibliotecile universitare, (centrale, ale institutelor, catedrelor și ale altor unități din învățămîntul superior). Cursurile, seminariile de asimilarea și verificarea cunoștințelor, lucrările practice individuale, se desfășoară la nivel înalt. Modul cum s-a dus munca științifică pînă acum, concursul dat de bibliotecile științifice unde au fost repartizați cursanții, controlul și îndrumarea metodică săptămînală a cercetărilor întreprinse, îndreptălesc cele mai frumoase speranțe. De la asemenea elemente sîntem îndreptățiți să așteptăm lucrări practice și contribuții noi, demne de publicare. La același înalt nivel științific și tehnic s-a ridicat și activitatea practică a seriei care a studiat bibliografia literaturii beletristice universale și romîne.

Alte tipuri de cursuri bibliotecare. Diferite instituții care au biblioteci au reflectat la organizarea unor cursuri cu muncitorii din bibliotecile respective. Consiliul Central al Sindicatelor, a ținut cursuri de perfecționare pentru bibliotecarii sindicali încă din 1951. Aceste cursuri au adîncit profilul bibliotecilor sindicale, au dezvoltat problemele specifice legate de îmbunătățirea cantitativă și calitativă a procesului de producție prin mijlocirea cărții. La cursuri asemănătoare au chemat pe bibliotecarii lor, Ministerul Forțelor Armate (1951 și urm.): A.R.L.U.S. (1956), Institutul medico-farmaceutic (din 1950, periodic și des).

În fruntea instituțiilor care au dat învățămîntului bibliotecăresc o bună formă organizatorică, stă Biblioteca Academiei R.P.R. Pe lângă aceasta activează rodnic Institutul de cercetări în domeniul bibliografiei (din 1954)⁴⁾ Dar mai înainte de această dată

4) Institutul tipărește anual publicația *Studii și cercetări de bibliologie*, I, (1955).

Biblioteca Academiei R.P.R. a organizat cursuri de perfecționare pentru bibliotecarii ei. Tot Biblioteca Academiei R.P.R. a convocat la București, între 15—16 decembrie 1955, prima sesiune științifică de bibliologie și documentare ce s-a ținut în țara noastră. Cei ce se ocupă de dezvoltarea învățământului bibliotecăresc din R.P.R. vor găsi în comunicările ținute în această sesiune și publicate de Academie ⁵⁾ numeroase probleme ce trebuie incluse în programele didactice. Așa, de pildă, s-ar putea da o atenție mai mare unui curs de istoria cărții, alături de istoria bibliotecilor. Ar fi necesar și un curs de documentare în domeniul cercetărilor științifice. Materialele publicate în volumul amintit deschid orizonturi nebănuite de importante pentru îmbogățirea volumului de cunoștințe ce trebuie predate bibliotecarilor noștri în cadrul unui învățământ bibliotecăresc de profil superior. Important este că toate aceste materiale vin de la bibliotecari, deci de la cei ce trăiesc zilnic realitățile materiale ale bibliotecilor noastre.

Învățământul practic și seminarial pentru bibliotecari. În R.P.R., cerința de bibliotecari fiind foarte mare, Ministerul Învățământului și Culturii acționează (din 1955) și în cadrul unui învățământ rapid și minimal. Acesta are menirea să dea o calificare sumară, dar esențială, unor bibliotecari care lucrează la unități bibliotecare mici, fie ca salariați, fie în colective voluntare (nesalariați). Forma cea mai adecvată acestui scop a fost găsită în organizarea unei practici pe timp de 2 luni la o bibliotecă raională sau regională. Pentru aceeași categorie de bibliotecari se mai țin în lunile septembrie-decembrie și ianuarie-iunie, câte 2 ore pe lună, lecții în cadrul seminariilor raionale. Broșuri tipărite cu planuri de lecții dezvoltate și programe analitice, urmate de bibliografia respectivă, îndrumază munca didactică a bibliotecarilor și orientează pe lectorii care predau și conduc seminariile ⁶⁾. Participanții dau un examen de absolvirea cursurilor, seminariilor și practicii de bibliotecar.

5) *Prima sesiune științifică de bibliologie și documentare*, București, 1957, 367 p.; dintre comunicări, unele sînt numai rezumate.

6) *Programa practicii de bibliotecar (1955)*, Programul și tematicile lecțiilor pentru seminariile raionale cu directorii de cămine culturale și bibliotecarii, partea I (1955), partea II (1955). A patra programă cuprinde materia seminariilor în lunile dec. 1956—iunie 1957 (tipărită în 1956).

Secția de bibliotecari a Școlii medii de activiști culturali, la o lecție practică

Manuale și programe didactice. Direcția bibliotecilor și Direcția învățământului din Ministerul Învățământului și Culturii s-au preocupat să procure materiale didactice necesare prosperării învățământului nostru bibliotecăresc. De mare folos au fost manualele traduse din limba rusă, ale lui Vitali Nikolaevici Denisiev (*Bibliografie generală. Munca bibliotecii de masă*) A. V. Klenov (*Tehnica de bibliotecă*), adaptarea *minimumului de tehnică de bibliotecă*, broșurile extrem de interesante din colecția *În ajutorul bibliotecarului, culegerile Din experiența bibliotecilor societice și Biblioteca de copii*. Literatura didactică românească destinată bibliotecarilor este slab reprezentată numeric. Calitatea puținelor manuale publicate pînă acum dovedește că s-ar putea continua redactarea și imprimarea manualelor didactice absolut necesare disciplinelor bibliotecare.

Cîteva concluzii generale se impun celor care privesc realizările amintite mai sus: învățământul bibliotecăresc din R.P.R. ⁷⁾ a început modest, cu tatonări cerute de satisfacerea nevoilor imediate. El s-a ridicat însă repede pe culmi mai înalte. Acum, după ce primele nevoi în legătură cu pregătirea bibliotecarilor de nivel mediu au fost realizate, cred că este cazul să ne gîndim serios la forme superioare adîncite, în domeniul învățământului bibliotecăresc.

7) Evoluția formelor de învățământ bibliotecăresc din R.P.R. este cunoscută și în străinătate: vezi Simona Iancovici, *Activitatea bibliotecară în Republica Populară Romîni*, articol publicat în limba slovacă în revista „Citatel” (organ al Consiliului bibliotecăresc din Martîn), VI (1957), nr. I, p. 35—38.

Munca mea

ÎN TRECUT ȘI AZI

DUMITRU I. CIUCIU

Bibliotecar șef al bibliotecii
raionale Turnu Severin

S-au împlinit anul acesta 31 de ani de când lucrez la biblioteca din Turnu Severin. Mi-am început activitatea de bibliotecar, cițiva ani după ce această bibliotecă fusese înființată din inițiativa unui iubitor al cărții, care a înzestrat-o cu un fond de 18 000 volume.

Timp de cițiva ani de la înființarea ei biblioteca a funcționat într-un local necorespunzător. Abia în anul 1925, un an înaintea născuturii mele, biblioteca a fost instalată într-una din aripile Palatului Cultural din localitate.

Mi-am început munca de bibliotecar ca un simplu custode însărcinat cu manipularea cărților ce se împrumutau cititorilor. Păceam această muncă cu multă plăcere, deși nu existau nici directive, nici norme de activitate, iar despre îndrumarea propriu-zisă a cititorilor după metode speciale, nu putea fi vorba.

Fiind singura bibliotecă din oraș, ea satisfacea nevoile întregii populații, și îndeosebi a elevilor și profesorilor care alcătuiau majoritatea cititorilor.

Aveam două săli de lectură, ceea ce se explica, prin faptul că împrumuturi de cărți acasă nu se făceau.

Munca bibliotecarului nu se limita numai la carte. Biblioteca îndeplinind oarecum și funcția unui ateneu cultural, ne ocupam totodată cu organizarea de conferințe pe lângă universitatea populară ce fusese înființată și în cadrul căreia am ascultat conferințieri ca Mihail Sadoveanu, Liviu Rebreanu, Gala Galaction, Cezar Petrescu, Ionel Teodoreanu, G. Oprescu și alții. Cu ajutorul conferințelor am izbutit să popularizăm biblioteca și să mărim numărul cititorilor.

Ca unii care am cunoscut de aproape întinerul satelor și setea de cultură ce se resimțea mai ales în rândurile tineretului rural, ne-am îngrijit să organizăm biblioteci filiale pentru țărani. Asemenea biblioteci am organizat în peste 50 de comune din județ, dotând pe fiecare cu un dulap cu câteva zeci sau sute de cărți, îngrijindu-

ne să alegem pe cât se putea cărți pe înțelesul cititorilor de la sate, îndeosebi cele ce puteau să le folosească la munca câmpului, la grădinărit, la creșterea păsărilor, îngrijirea vitelor. Bibliotecile filiale erau încredințate învățătorilor și aceștia raportau bibliotecii noastre prin dări de seamă, activitatea de peste an. Curînd ne-am întins activitatea și în alte județe de am ajuns să numărăm aproape 250 de biblioteci filiale în satele din Banat, din Ardeal și Dobrogea, unde odată cu biblioteca se înființa și un fel de cerc al intelectualilor din sat cu o casă de citire pentru săteni.

Poate că această acțiune s-ar fi putut desfășura pe un teren mult mai întins, dar pentru aceasta s-ar fi cerut un sprijin larg din partea statului și noi nu l-am avut. Cînd a venit dictatura antonesciană ne-am văzut constrînși să ne încetăm activitatea. Tîmîndu-ne de soarta cărților le-am băgat în țazi și le-am dispersat la 30 de kilometri depărtare în comunele Vinjuleț și Hotărani, depozitîndu-le în sălile de clasă ale școlilor din aceste comune.

După eliberarea patriei, cărțile au putut reveni la locul lor și biblioteca și-a putut relua activitatea, de data aceasta în condițiile noi pe care le crease venirea la putere a clasei muncitoare.

Dacă privesc în trecut, nu pot să neg că biblioteca noastră a fost una din puținele din țară care și-a cîștigat unele merite în domeniul răspîndirii cărții în popor; dar dacă fac o comparație între trecut și prezent, trebuie să recunosc că realizările pe care le-am putut obține în anii puterii populare întrec la mare distanță ceea ce s-a făcut în trecut. Eu însumi, ca bibliotecar, îmi dau seama că rolul meu de astăzi, datorită sarcinilor ce-mi revin în munca cu cartea, e mult mai important ca în trecut, că răspunderea ce apasă asupra mea îmi dă sentimentul că bibliotecarii au devenit unii din factorii cei mai de seamă ai vieții noastre culturale.

Tocmai de aceea, deși aveam în seama mea o experiență destul de vastă ca biblio-

tecar vechi, am primit cu bucurie să-mi completez cunoștințele profesionale, nu numai prin studiu individual, dar și prin frecventarea seminariilor regionale. În trecut pregătirea profesională a bibliotecarului era o problemă complicată: nu existau manuale, nu existau cursuri, materiale de specialitate nu se tipăreau decât foarte rar și numai pentru uzul restrâns al specialiștilor. Astăzi, aceste lacune au fost înlăturate și orice bibliotecar poate să se instruiască în toate domeniile muncii sale, avînd la îndemînă tot ce-i trebuie în acest scop.

E adevărat, de altfel, că în trecut bibliotecarul nu era obligat să satisfacă o masă prea mare de cititori. Țin în minte cine erau cititorii mei: în cea mai mare parte elevi și intelectuali. Nici cataloagele pe care le foloseam atunci nu contribuiau la îndrumarea cititorilor.

La lucrul acesta am ajuns abia în zilele puterii populare. În anul 1950, cînd ne-am transformat în bibliotecă raională, am trecut la organizarea fondului de cărți pe baze noi, întocmind catalog alfabetic și sistematic. Urmînd învățăturile pe care mi le-am însușit în noua perioadă a activității mele de bibliotecar, m-am străduit să întocmesc astfel catalogul sistematic încît el să reflecte cît mai bine conținutul cărților. Acesta este primul ajutor practic pe care bibliotecarul trebuie să-l dea cititorilor săi, care nu cunosc totdeauna titlurile cărților de care au nevoie.

În trecut, cu toate că mă pasiona munca mea, eram totuși un bibliotecar pasiv; nu urmăream obiective precise, nu știam care trebuie să fie scopul final al muncii mele. Astăzi, prin educația ce-am primit în ultimii ani, privesc altfel lucrurile și am față de munca mea o atitudine mult mai conștientă. Activitatea mea de bibliotecar o găsesc mult mai frumoasă în prezent, cînd în afară de cartea pe care o dau cititorului, stau de vorbă cu el, îl îndrumez dacă e nevoie cum s-o citească și-i recomand lecturi care s-l pot interesa, ajutîndu-l să le pătrundă și să folosească învățăturile lor în mod practic.

Ca bibliotecă veche, am adunat și dispunem de un fond de manuscrise și cărți rare. Spre deosebire de trecut, cînd ele erau niște simple piese de muzeu care erau foarte rar scoase la iveală, acum pentru a le valorifica și a le da în circulație pentru uzul celor ce-au nevoie de ele, ne-am propus să întocmim fișe care vor figura în catalogul cumulativ al Bibliotecii Centrale de Stat. N-aș putea să închei această trecere în revistă a muncii mele de bibliotecar, fără să amintesc de locul pe care-l ocupa în

această muncă, organizarea și îndrumarea activității cu cartea în satele raionului. Dacă altă dată contactul cu satele, era întîmplător și cu un caracter oarecum festiv, de data aceasta legătura bibliotecii cu satele este permanent și activ. Vechile biblioteci filiale n-au fost niciodată îndrumate și nici n-au fost organizate pe principiul împropătării cărților pe care-l folosim azi. De aceea, aproape toate aceste biblioteci s-au desființat și cele mai multe cărți s-au pierdut. Astăzi, bibliotecile sătești din cuprinsul raionului nostru care sînt sub îndrumarea noastră, avînd fiecare cîte 4—5000 de volume precum și cele de la căminele culturale, casele de citit, gospodăriile agricole, fiecare la rîndul lor cu cîte 500 pînă la 1500 de cărți, îndeplinesc în mod organizat cerințele culturale ale populației în condiții mult mai bune ca în trecut. Acolo unde se simte nevoie trimitem biblioteci mobile, pe care le completăm din fondul special ce îl avem la dispoziție în acest scop.

Noi nu ne mulțumim să trimitem cărți la sate, trebuie să pregătim și oameni care să se priceapă la difuzarea lor. Condițiile de care ne bucurăm acum ne permit să asigurăm instruirea celor ce fac munca de bibliotecă la sate. Pentru pregătirea profesională a acestora folosim seminariile, ne deplasăm pe teren, trimitem scrisori metodice.

Între bibliotecari — vorbesc de cei cu dragoste adevărată pentru această sarcină de onoare — a existat totdeauna un stimulent de a se întrece unii pe alții, de a ridică munca cu cartea la un nivel cît mai înalt. Concursul între biblioteci care s-a organizat de curînd, nu este decât o confirmare a tendințelor manifestate de majoritatea bibliotecarilor de a se situa în locul cel mai bun, un prilej de a face din vechea lor rivnă de întrecere o armă pentru a îmbunătăți și mai mult munca de popularizare a cărții.

Vreau să adaug că dacă în tinerețe, pe vremea cînd eu am intrat în această muncă, fusesem obișnuit să mă limitez la păstrarea cu sfințenie a fondului de cărți, întocmai unui slujbaș care face mecanic această meserie, astăzi sînt mîndru, că alături de miile de bibliotecari din țara mea, sînt considerat și eu ca un educator de mase și stau pe aceeași treaptă cu învățătorii și profesorii, fiii cei mai buni ai patriei, factorii cei mai activi în nobila muncă de culturalizare a maselor. Pot oare să nu fiu mîndru de această încredere? Și pot oare rămîne impasibil la această cinste și să nu răspund astfel ca munca mea să merite mîndria pe care o resimt la bilanțul primilor 10 ani sub steagul democrației populare?

V. GAFIȚA

Pentru scriitor, a fi patriot este o problemă de existență nu numai ca om, ci și ca făuritor de valori artistice. Dincolo de slujirea poporului, a societății, nu există literatură adevărată. De aceea se pot cita nenumărate exemple de scriitori celebri care au intrat în conflict cu autoritățile timpului și țării lor, numai pentru că au exprimat în scrierile lor sentimente și năzuința ale maselor largi. În țara noastră e grăitoare pentru a ilustra soarta scriitorului adevărat în societatea stăpînită de exploatare, viața marelui Eminescu, a veșnic viului Caragiale sau a prozatorului Alexandru Sahia. Toți aceștia au avut de suferit deoarece nu reflectau în lucrările lor „patriotismul” de paradă, fals, demagogic al politicianilor și puternicilor zilei. Ei nu apărau cu talentul și pana lor interesele celor puțini și îmbuibali, nu proslăveau orînduirea în care poporul suferea în mizerie și întineric. Așa zisul „patriotism” oficial le repugna, îl dușmăneau, îl demascau. Pentru aceste epoci a fi patriot însemna a nega, a critica alcătuirea socială în ființă, a lumina poporul asupra adevăratelor stări de lucruri. După puterile și talentul lor, scriitorii care au adăugat ceva tezaurului cultural al patriei noastre au răspuns acestor mari cerințe. Pornind încă de la textele anonime sau semnate din preajma anului 1848, acest fir roșu al literaturii noastre realiste poate fi urmărit cu ușurință. Lucrările lui Iordache Golescu și anume: *Starea Țării Românești acum în zilele Măriei sale lui Ioan Caragea Voevod* și *Povestea Huzmetarilor* sînt foarte puțin cunoscute, deși ele sînt puternice pamflete, pline de spirit la adresa domnitorilor țării și a obiceiurilor administrației, supuse complet turcilor. Și satirele lui C. Bălăcescu, luptător pașoptist sînt cunoscute, cu toate că au și ele o deosebită ascuțime în criticarea moravurilor boierimii și instituțiilor burgheze din vremea sa. În Moldova, în aceeași perioadă se dezvoltă o literatură care lovește în domnia despotică a lui Mihail Sturza, chemînd la răsturnarea tiranului. Plini de spirit și de umor este în această privință *Noul acatist a marelui Voevod Mihail Grigoriu* (Sturza) scris de Mihail Kogălniceanu în 1848. Toate aceste texte, cu aplicațiile și adnotările trebuitoare au fost cuprinse în culegerea de *Satire și pamflete din preajma lui 1848*,

lucrare cercetată nu numai de istoricii literari, ci și de iubitorii de literatură.

Dar marele eveniment de la jumătatea secolului trecut, care a însemnat începutul unei noi etape în istoria poporului nostru, a inspirat pe scriitorii zilelor noastre, prilejuindu-le pe lîngă evocarea unor momente dramatice și semnificative, demascarea burgheziei care atunci și-a trădat proorile ei lozinci, pactizînd cu mosierimea în fața revoluției populare pe cale de a izbîndi.

Un om între oameni de Camil Petrescu nu e oară și simplu o frescă, ci întreg materialul e astfel organizat ca să lumineze în chip deosebit personalitatea marelui Bălcescu și a prietenilor lui, credincioși revoluției.

În poemul *Bălcescu* poetul Eugen Jebeleanu își propune aceleași înalte scopuri. Desigur, nu soarta tristă a marelui revoluționar ajuns în surghiun, departe de patria dragă, a atras pe acești scriitori. Ei s-au apropiat cu înflăcărare de tema grandioasă a revoluției de la 1848 și au pus tot talentul și toată căldura sufletului lor în zugrăvirea lui Bălcescu, pentru că în felul acesta se exprimau un sentiment scump lor și poporului de care sînt legați cu toată creația lor de valori: sentimentul libertății și fericirii maselor pînă ieri asuprite. Evocarea luptei din trecut pentru o viață mai bună, este un îndemn mai mult pentru munca liberă avîntată de azi.

De aceleași nobile idealuri a fost minat și scriitorul Niculae Deleanu cînd a pornit la scrierea ciclului de romane *Minerii de la Jiu*. În primul volum apărut din acest ciclu și cunoscut cititorilor sub titlul *Nedeea din Poiana Miresei* este descrisă pătrunderea capitalismului în Valea Jiului și înrăutățirea situației locuitorilor de pe aceste meleaguri odată cu ocuparea pămîntului de către societatea minieră a fraților Hofman. Al doilea și al treilea volum ce vor apare destul de curînd, își propun să înfățișeze procesul de pauperizare și radicalizare a muncitorilor din bazinul carbonifer al văii Jiului, proces ce va culmina cu revoluția de la 1848, cînd minerii de la Petroșani, Lonea, Petrila, Anina, fără deosebire de naționalitate, s-au sculat pentru dreptatea lor furată de domni și capitaliști.

Asemenea lucrări, în care să se expue întregul adevăr despre luptele de la jumătatea secolului al nouăsprezecelea nu puteau apărea atîta vreme cît puterea aparţinea tocmai acelor care trădaseră cu neruşinare poporul înşelat. În epoca fabulei şi a graiului esopian, adevărul răzbate cu greu la lumină. Numai în zilele noastre, cînd puterea se află în mîinile urmaşilor luptătorilor de la 1848, cînd idealurile de libertate înscrise atunci pe drapelul au fost de mult înfăptuite şi depăşite, aceste scrieri — au putut să fie compuse şi tipărite.

Un alt moment important din viaţa poporului nostru care a atras în mod deosebit atenţia scriitorilor, au fost singeroasele evenimente din martie 1907. Culegerea de *Documente literare 1907* apărută cu prilejul semicentenarului răscoalelor, cuprinde peste patruzeci de nume, deşi nu se întinde decît pe o perioadă scurtă, de treisprezece ani. De la cunoscutele poezii *Noi vrem pămînt* de G. Coşbuc şi *1907* de A. Vlahuţă, de la causticul studiu *1907 Din primăvară pînă-n toamnă* de I. L. Caragiale sau populara povestire *Furtună veteranul* de I. I. Mironescu, pînă la istoriile pline de tîlc *În ziua aceea de mart 1907* şi *Un instigator* ale maestrului Sadoveanu, pînă la articolele muşcătoare ca *Omul cu ochii vineţii* de Tudor Arghezi şi *Jertfa celor douăsprezece mii* de N. D. Cocea, culegerea înmănunchează scrieri cu un caracter diferit, dar toate unite prin năzuinţa autorilor lor de a înfăţişa adevărul şi bestialitatea practicate de autorităţi în numele aşa zisei dreptăţi.

Însă adevăratele opere literare închinete răscoalelor, aveau să apară, cum era şi firesc, mult mai tîrziu, cînd lupta clasei muncitoare ajută pe scriitor în descifrarea mersului istoriei. *Răscoala* de Liviu Rebreanu a fost scrisă tocmai într-o asemenea perioadă de creştere a avîntului revoluţionar al maselor, în timpul crizei economice din 1929—1933. Mai tîrziu şi Cezar Petrescu, în trilogia sa *1907*, căuta să atragă atenţia asupra soartei ţăranului, care rămăsese mai departe rob al stăpînitorilor de pămînturi, cu toate că frămînta de veacuri glia cu sudoarea şi sîngele său.

Abia după eliberarea ţării din jugul moşierilor şi a capitaliştilor au putut să apară scrieri în care semnificaţia luptei ţărănimii pentru pămîntul pe care-l muncea să fie pe de-a-ntregul dezvăluită. Astfel, una din culmile creaţiei poetice ale maestrului Tudor Arghezi, este închinată tocmai ţărănenului an 1907. Iar V. Em. Galan, în romanul *Zorii Robilor* aduce pentru prima dată în literatură un aspect nou al acestor evenimente şi anume, alianţa de luptă care s-a stabilit în timpul răscoalelor, neorganici-

zat, peste capul conducătorilor trădători social-democraţi, între trucidătorii de la oraşe şi cei de pe ogoare. Episodul deschiderii vagoanelor cu ţărani arestaţi de către lucrătorii de la depoul C.F.R. Paşcaşi, nu este o invenţie scriitoricească, ci o realitate pe care romancierul o foloseşte artistic.

Dar adevărata faţă a „democraţiei” burgheze, „orînduirea cea crudă şi nedreaptă” cum o numeşte marele Eminescu a fost arătată în scrieri nemuritoare şi într-un fel, aproape întreaga literatură realistă de la 1848 încoace, reflectă aspecte ale acestei mistificate dreptăţi, pe care burghezia trădătoare o făcuse poporului. De aceea alcătuitoarii cu legerii de texte literare cu această temă de care am amintit mai sus, au găsit necesar să introducă titluri de capitole: *Proprietatea privată sacră şi inviolabilă. Acesta e cîntecul pînii amare, Ţara scoasă la mezal, sdrobiţi orînduiata cea crudă şi nedreaptă, Dreptatea domnului, Justiţia oarbă, Jandarmii şi poliţia — călăii regimului „curat constituţional”. Minciuna rezolvării problemei naţionale. Daţi totul pentru noi, nimica pentru ţară. Femeia este inferioară bărbatului, Şcoala — „pentru unii numă, pentru alţii ciună”, Libertatea artistului de a muri de foame, şi multe altele, pentru a sublinia multiplele laturi sub care scriitorii au cercetat şi luminat societatea în care ei trăiau. Tocmai puţinţa întocmirii unor antologii atât de bogate şi variate, cu atît de multe semnături ale unor scriitori de cea mai înaltă valoare artistică, este proba cea mai evidentă a patriotismului ce a animat pe creatorii de literatură. Fără îndoială că adevărul a putut fi exprimat în întregime numai după ce falsa democraţie burgheză a fost înlocuită pentru totdeauna cu adevărata democraţie a celor mulţi, cu dictatura clasei muncitoare în alianţă cu ţărănimia muncitoare.*

Romanul în trei volume *Lanţuri* de Ion Pas, îmbrăţişează o epocă mai îndepărtată, începînd cu acel an 1866 cînd burghezia şi moşierimea din ţara noastră aduceau în fruntea statului un prinţ străin ca să-şi apere prin el interesele de clasă. Urmărind în *Lanţuri* şi în *Zilele vieţii tale* deopotrivă viaţa satelor ca şi a oraşelor, Ion Pas continuă literatura sa demascatoare din trecut, cu un avînt pe care numai conştiinţa libertăţii depline de exprimare o dă artistului legat de popor.

O lucrare cu un caracter aparte, de o formă satirică deosebită la adresa „democraţiei burgheze” este ciclul *Paravanul de aur* de I. Ludo, din care au apărut pînă în prezent volumele *Domnul general guvernează, Starea de asediu şi Regele palaelibus*. Imbrăţişînd patru decenii din istoria poporului nostru în acest al douăzecelea veac, I. Ludo,

dă la o parte paravanul aurit al minciunii patriotice cu care guvernării din trecut își ascundeau toate mirșăviile și vânzările și rezintă faptele în lumina puternicului reflector al adevărului.

Cu o formă artistică deosebită, care au făcut din trilogia sa *Cronica de familie* cunoscută și apreciată nu numai în țară, dar și peste hotare, prozatorul Petru Dumitriu alcătuiește un adevărat act acuzator al lumii stăpînitorilor și moravurilor din trecut.

Ceea ce a întărit stima și dragostea poporului pentru scriitorii săi adevărați, a fost însă promptitudinea cu care minutorii condeului au răspuns datoriei de a înfățișa mărețele evenimente ale eliberării țării de sub jugul fascist și înlăturării exploataților de la putere. *Mitrea Cocor* de M. Sadoveanu a ajuns în scurtă vreme cartea cu cel mai mare tiraj din R.P.R. tocmai datorită faptului că exprimă cu putere năzuințele lumii muncitoare din țara noastră către o viață liberă, fericită, așa cum țăranul de la Malu Surpat avusese prilejul să o vadă în Uniunea Sovietică. Iubirea adincă de patrie a maestrului Sadoveanu venea astfel încă o dată în ajutorul poporului său, ajutându-l să deslușească cu o clipă mai devreme care-i sînt căile de urmat, cine prietenii și cine dușmanii.

Prin Andrei Sabin, eroul romanului său *Străinul* scriitorul tînăr Titus Popovici se aliniază și el în frontul larg al creatorilor atașați cauzei clasei muncitoare. Și în acest roman, ca și în *Valea Fierului* de Drăgoș Vicol un loc deosebit îl ocupă comuniștii. Chiar dacă numărul de pagini pe care sînt descriși acești oameni minunați e mai redus, rolul lor în desfășurarea evenimentelor, în exprimarea adevărului, nu e micșorat. Asemeni vieții, și în cărți, tot ce e înaintat și progresist în societate, se adună în jurul partidului. De acum înainte literatura capătă un caracter vădit nou.

La cîrma statului sînt astăzi adevărații reprezentanți ai poporului. Ei nu mai duc o politică de jug, contrară intereselor celor mulți, ci se străduie să dea ființă năzuințelor de veacuri ale maselor, concretizate în politica leninistă a partidului. De aceea a urma partidul, înseamnă a servi cu adevărat poporul. Literatura nu mai neagă, ci afirmă. Nu mai dărimă, ci construiește. Conflictul nu se mai naște între mase cu aspirațiile lor și guvernanți, ci între puterea celor mulți și sabotori, între cei ce merg înainte și cei ce rămîn în urmă, între prie-

teni ai socialismului și dușmanii lui. Aceasta e acum tematica principală a scriitorilor care se apleacă asupra actualității. Așa se înîmplă în *Izvoitul roșu* de N. Jianu, roman în care lupta minerilor din îndepărtații munți ai Moldovei pentru mărirea producției, capătă un caracter deosebit de dramatic și se încadrează în efortul general de redresare a economiei naționale pe care-l făcea după război clasa muncitoare.

În *La cea mai înaltă tensiune* scriitorul de limbă maghiară Nagy Istvan înfățișează un alt moment de încordare în marea bătălie pentru doborîrea exploataților din țara noastră și anume, momentul naționalizării marilor întreprinderi. Dragostea cu care e înfățișată lupta muncitorilor, căldura cu care sînt zugrăvite chipurile de comuniști, de oameni cinstiți, luptători pentru o viață nouă, face din acest roman o carte de o reală valoare literară.

Nici schimbările uriașe care au loc în viața țărănimii nu trec nereflectate în operele literare. Alianța leninistă dintre muncitori și țărănime a dus la înfăptuirea visului de veacuri a celor ce au trudit din totdeauna pentru aurul grînelor și belșugul ogoarelor. În *Bărăgan* e înfățișată o frîntură din această transformare socialistă a agriculturii în țara noastră. Sîntem în anul 1948 cînd partidul a pornit bătălia înființării și consolidării primelor unități socialiste la sate. Acum sate, raioane și chiar regiuni întregi raportează cu mîndrie terminarea colectivizării agriculturii în cuprinsul lor. Și ce departe sînt satele de astăzi, de situația arătată de scriitorul Marin Preda în *Desfășurarea*. Alcăluirea unei gospodării agricole colective și mai ales alegerea primilor conducători ai ei are loc în mijlocul luptei cu chiaburii, care atunci cînd își dau seama că nu vor putea opri înființarea colectivelor, caută să pună mîna pe posturile de conducere. Bătălii se dau desigur și azi, acolo unde iau ființă noi unități socialiste. Dar acum frontul socialist la sate e înzecit mai puternic. Exemplul colectivizărilor care obțin cîștiguri mult superioare individualilor, lumina culturii pătrunsă mai adînc în sate, munca de lămurire dusă de comuniști, sînt factori care determină cu putere de neînvins această mișcare în masă a țărănimii.

Pentru această schimbare de perspectivă a scriitorilor, impusă de uriașa schimbare în viața poporului trecut de la robie la libertate, de la întuneric la lumină, scriitorii mulțumesc cu drag Partidului.

(Urmează în pag. 19)

BIBLIOTECA ACADEMIEI R.P.R.

la nouă decenii de activitate

1867—1957

GEORGE BAICULESCU

Societatea literară română, înființată la 1 aprilie 1866 și inaugurată la 1 august 1867 sub denumirea de „Societatea Academică Română”, primise prin decretul de înființare misiunea specială: „a) de a determina ortografia limbii române; b) de a elabora gramatica limbii române; c) de a începe și realiza lucrarea dicționarului român”. Crearea acestei instituții, cerută de mai bine de o jumătate de veac de către învățații români progresiști, pornea din cunoașterea adâncă pe care aceștia o aveau despre interesele naționale ale poporului român, care trăia fărâmițat între diferite stăpîniri: de a-și forma conștiința despre comunitatea sa de origine și despre unitatea sa de limbă. Spre atingerea acestor două scopuri s-a îndreptat de la început activitatea noii societăți.

Încă de la constituirea ei (în 1867) Societatea Academică Română și-a pus problema creării unei biblioteci proprii, pe care să-și sprijine activitatea în lupta pentru unificarea culturii poporului și care să poată deveni, cu timpul, un puternic centru de documentație pentru toți cei ce ar dori să studieze viața trecută și prezentă a poporului român.

În vederea atingerii scopului propus, preocuparea dintru început a conducătorilor Societății a fost să adune în colecțiile acesteia, prin toate mijloacele, documentele — tipărite și manuscrise — de limbă românească, din toate timpurile și din toate țările locuite de români, precum și publicațiile, în orice limbă, privitoare la țara și poporul românesc. Paralel cu această preocupare s-a urmărit înzestrarea bibliotecii cu cât mai multe colecții și publicații generale, în limbi străine, din toate disciplinele, menite să servească drept instrumente de lucru ajutătoare pentru cercetările științifice ce tindeau la ridicarea culturii românești și la promovarea acelei părți de contribuție cu care această cultură se putea adăuga la progresul general al popoarelor care și-au putut crea mai din vreme condițiuni prielnice de dezvoltare.

E de amintit că trebuința bibliotecilor publice s-a simțit încă de timpuriu și la noi. Începuturi se făcuseră chiar din timpul

unora dintre domnitorii fanarioți, protectori ai culturii grecești. Mănăstirile și alte așezăminte bisericesti păstrau laolaltă tipărituri grecești și românești, fie pentru nevoile imediate ale cultului, fie mai ales pentru înlesnirea funcționării acelor școli bisericesti, din ce în ce mai numeroase și mai la îndemîna obștei cu cît ne apropiem de începutul secolului trecut. Dar colecțiile lor erau risipite și deci de prea puțin folos.

Deodată cu mișcările de regenerare politică din primele decenii ale secolului al 19-lea, începe și renașterea noastră culturală. Instrucția publică, presa, publicațiile de tot felul sînt sprijinite, iar biblioteci publice se întemeiază atît în capitale cît și în provincie. Aplicînd dispozițiile Regulamentului Organic, guvernele țărilor românești pun temeliea a două mari biblioteci publice, în București și în Iași, pentru îmbogățirea cărora reglementau instituția exemplarelor obligatorii și recomandau strîngerea de colecții din mai multe locuri publice — episcopii, mănăstiri etc. — prevăzînd și sume anuale de completare, organizare și conservare. Aceste biblioteci n-au putut fi însă ținute la curent nici cu publicațiile din țară, nici cu principalele publicații străine, rolul lor cultural a scăzut din ce în ce, pe măsură ce se împușinau și mijloacele de înzestrare, rămînînd în starea aceasta timp de cîteva decenii, pînă ce împrejurări mai prielnice au îngăduit luarea de măsuri nouă de protecție.

EPOCA DE INCHEGARE

Biblioteca Societății Academice Romîne își are începutul în donația episcopului de Buzău, Dionisie, adusă la cunoștința Societății chiar în ședința de constituire a acesteia din 6 august 1867. Cărțile erau în număr de 73, cele mai multe bisericesti, din sec. XVII și XVIII, dintre care sînt de amintit vestita *Pravilă* de la Govora (1640) și *Psaltirea* de Alba Iulia (1651) a mitropolitului Simeon Ștefan.

Exemplul episcopului de Buzău a fost repede imitat, donațiile constituînd unul

din principalele mijloace de creștere a bibliotecii de abia născute. Atât membrii Societății cit și persoane din afară se grăbesc să contribuie la îmbogățirea ei prin donații din ce în ce mai numeroase. V. A. Urechia, Al. Odobescu și Ion Ghica sînt printre cei dintii, din sînul instituției, care sprijină cu însemnate daruri din bibliotecile lor particulare dezvoltarea bibliotecii Societății Academice. Publicații literare și istorice, atât românești cit și străine, mai ales din acelea în care se oglindeau fapte din trecutul politic al poporului, precum și acte și documente manuscrise — interne sau externe — ce puteau arunca lumină asupra epocilor puțin cunoscute din trecutul poporului român, în special perioada feudaală și prima jumătate a sec. XIX, sînt încredințate rînd pe rînd Societății, spre a fi păstrate și tolate în lucrările ei. Intr-o „Programă pentru stringerea materialului necesar la lucrarea Dicționarului român” se cerea, chiar din primul an de constituire a Societății, ca aceasta să procure cărți și manuscrise românești anterioare anului 1720, spre a li pune la îndemina învățatului Timotei Cipariu, în scopul de a scoate din ele „cuvintele sau accepțiunile de cuvinte și a formelor ce nu se află în dicționarele publicate pînă azi”.

Se adaugă mai tirziu, din afară, donația colonelului Asachi (în 1872) cu cele mai multe din publicațiile aparute la Iași de sub teascurile așezămîntului Albinei; a generalului Adrian (în 1871) cu ediții de clasici antici și a lui T. Codrescu cu publicații și documente istorice românești. Pe lîngă acestea s-au mai adus în Societate (în 1877) biblioteca lăsată prin testament de arhimandritul Ghenadie Petrescu (1214 volume de publicații teologice și pedagogice), precum și biblioteca lui A. Papiu-Marianu (în 1878), fost membru al Societății, cu 1934 volume, compusă în mare parte din rare publicații privitoare la istoria națională a poporului român. În același timp, în bugetele ei anuale, Societatea prevedea și mijloace pentru cumpararea de publicații românești și străine și stabilirea relațiilor de schimb de publicații cu institutele similare de peste notare. Cel dintii schimb de publicații s-a realizat cu Société pour l'étude des langues romanes din Montpellier, care oferă, în 1872, publicația sa „Revue des langues romanes” în schimb cu „Analele Societății Academice”.

După doisprezece ani de la înființarea ei, biblioteca Societății număra, în 1879, deabia 7033 volume imprimate, cîteva zeci de volume manuscrise — printre care se aflau manuscrisele și corespondența lui

N. Bălcescu, dăruite (în 1877) de Ion Ghica, și manuscrisele poeziilor Văcărești și ale lui D. Bolintineanu, dăruite de Al. Odobescu. — mai multe sute de documente istorice originale, dăruite în mare parte de V. A. Urechia și Al. I. Ghica (în 1872), o colecție de monete românești (530 buc.) dăruite de D. A. Sturza în 1877, la care se adăugă în anul următor alte 188 piese dăruite de M. C. Sutz, și peste 150 hărți și stampe difegite dăruite de D. Sturdza-Scheianu.

În acești doisprezece ani de activitate biblioteca Societății s-a dezvoltat încet, mijloacele de înzestrare acordate de aceasta dovedindu-se cu totul neîndestulătoare. Pe de altă parte, încăperile de la Universitate, în care era adăpostită biblioteca Societății, deveniseră din ce în ce mai puțin primitoare; cărțile erau așezate în dulapuri cîte două-trei rînduri pe fiecare poliță, multe din colecții — printre care manuscrisele și documentele — erau închise în lăzi și depozitate în locuințe particulare, fără să poată fi orînduite și studiate. Se pare că și mobilierul lipsea: în 1872, P. Poenaru dăruia diurna sa de membru în delegațiunea Academiei (225 lei) ca să se cumpere mobilier pentru bibliotecă.

Situația aceasta, care împiedeca organizarea colecțiilor și îngreua tot mai mult folosirea lor pentru lucrările Societății, avea să dureze mai mulți ani, pînă prin 1883—1884, cînd s-au pus la dispoziția Societății și alte încăperi din palatul Universității.

Cu toată lipsa de spațiu, încercări de organizare a colecțiilor se făcuseră încă din primii ani de activitate ai Societății. O comisiune alcătuită din doi sau trei membri, desemnați de conducerea Societății în fiecare an, constata starea și progresele bibliotecii și propunea măsuri de îmbunătățire. În 1871 G. Bariț cerea „să se publice un catalog de toate cărțile bibliotecii Societății dimpreună cu numele dăruitorilor”. În același an, Iosif Hodoș invita conducerea Societății ca „în raporturile sale venitoare să releve și această parte a averii Societății noastre și să ne spună înaintarea ei progresivă în cursul anului și starea ei reală la fiecare sesiune”. Pe deasupra, se recomanda să se ia măsuri spre a împiedeca împrumuturile „fără chitanță”.

Cel dintii catalog, întocmit după propunerea Comisiunii, s-a publicat într-adevăr în *Analele Societății*, seria 1, vol. IV (1871), p. 190—200, cuprinzînd, în ordinea intrării lor, cele 297 volume dăruite pînă atunci, alte 47 opere cumpărate și cîteva documente dăruite de V. A. Urechia. Se înțelege că lipsa de personal — funcționarii

Societății erau în număr de 2: un casier-contabil și un scriitor-archivar — a împiedicat facerea de la început a unui catalog sistematic „mai conform cu uzurile bibliografice”, cum se cerea un an mai târziu de către Comisiunea de control a bibliotecii. În această epocă Societatea nu avea un bibliotecar, dar funcția se pare că o îndeplinea casierul-contabil, numit în 1867 la propunerea lui I. Heliade-Rădulescu, cunoscutul bibliograf Dim. Iarcu.

Este interesant de arătat că, încă din 1874, o comisiune din care făcea parte și Al. Odobescu, propunea, probabil după indicațiile acestuia, întocmirea unui catalog pe materii, adoptându-se deocamdată „o clasificare în raport cu diviziunea Societății în secțiuni, rămânând ca subîmpărțirile să se înmulțească atunci când biblioteca se va înmulți în punctul de a le reclama”. Nu s-a ajuns la realizarea acestui catalog din cauză că publicațiile bibliotecii erau prea puține și nu se simțea nevoia lui. Existau însă registre-jurnale (de intrare) de donații și cumpărături, un inventar al publicațiilor și un registru-catalog alfabetic, redactat mai târziu de tânărul Ioan Bianu, deodată cu numirea lui, în 1879, ca „bibliotecar-archivist” al Academiei.

Pentru organizarea științifică a colecțiilor — a cărei lipsă a început să fie simțită numai către sfârșitul acestei perioade de închegare (1884), când biblioteca se ridicase la câteva zeci de mii de volume, — trebuia mai întâi o reglementare a condițiilor de organizare, un bibliotecar cu pregătirea necesară, pe care Comisiunea bibliotecii îl cerea tot mai insistent încă din 1877, și posibilități de personal și de local, care să asigure așezarea și dezvoltarea tuturor colecțiilor bibliotecii. Toate aceste necesități de organizare au fost împlinite, rind pe rind, datorită priceperii, devotamentului și energiei neobosite a lui Ioan Bianu, numit bibliotecar al Academiei în 1884, după întoarcerea dintr-o misiune în străinătate, unde vizitase și studiasse organizarea diferitelor biblioteci și arhive.

EPOCA DE DEZVOLTARE

Transformarea Societății Academice în institut național cu denumirea de „Academia Română” (1879), care prevedea o lărgire a cimpului de activitate atribuit secțiunilor istorice și științifice, a avut ca urmare, pentru biblioteca ei, o intensă creștere a colecțiilor, dezvoltată mai ales în perioada dintre 1884—1901. Înmulțirea

schimbului de publicații, împreună cu importante donații, au ridicat numai în cîțiva ani numărul volumelor bibliotecii, de la 7033 cit avea în 1879, la peste cîteva zeci de mii de volume. În această perioadă se alătură fondului vechi al bibliotecii Academiei, biblioteca lui D. Sturdza-Scheianu, al cărui tezaur de publicații istorice V. Alecsandri îl relevase Academiei încă din 1880; ea este cumpărată în 1884 de către Camera legislativă și cedată bibliotecii Academiei, pe care o îmbogățește cu: 7431 volume cărți, 142 vol. manuscrise și un mare număr de documente originale, din cele două principate unite, din Transilvania și din Ungaria. Tot în același an au intrat cărțile din donația lui C. Hepites din Braïla (1807 publicații de chimie și medicină) și din donația lui Boleslas Hildebrand din Viena (701 volume publicații de botanică). Numărul manuscriselor și documentelor crește aproape în aceeași proporție. În 1832 Ministerul Instrucțiunii dăruiește manuscrisele cronicilor istorice folosite de M. Kogălniceanu în cele două ediții ale letopisetelor; D. A. Sturdza dăruiește, în 1881, documente din vremea lui Alexandru cel Bun, iar G. Bariț cedează bibliotecii documentele transilvane folosite la întocmirea importantelor sale lucrări istorice. Manuscrisele bibliotecii Academiei numără în acest timp peste 500 volume, iar numărul actelor și documentelor istorice se ridică la aproape 5000.

Cu numirea lui Ioan Bianu ca director al bibliotecii, în 1884, începe perioada de dezvoltare și de organizare a Bibliotecii Academiei. Cea dintîi înfăptuire pe care tânărul bibliotecar, avînd ca îndrumători pe Ion Ghica, Al. Odobescu și D. A. Sturdza, o pregăti în acest scop, a fost redactarea unui proiect de „Regulament pentru Biblioteca Academiei”, care a fost definitivat, prin votul plenului Academiei, la 30 martie 1884. Se determinau prin acest regulament scopul și natura bibliotecii și se prevedeau norme privitoare la creșterea și catalogarea colecțiilor, la conservarea și folosirea lor. Călăuză și program în același timp, regulamentul din 1884 a fost punctul de plecare și de orientare pentru organizarea, în viitor, a colecțiilor și serviciilor și a constituit pînă aproape de epoca actuală — cu toate adăugirile și modificările suferite între timp (ultima modificare i-a fost adusă în 1936), — garanția de stabilitate pe care s-a rezezat întreaga activitate a bibliotecii.

Urmărindu-se realizarea punctelor atinse în acest regulament-program de la 1884, s-a căutat mai întâi să se asigure creșterea colecțiilor cu publicațiile românești cu

rente. În acest scop, Ioan Bianu redactează legea exemplarelor obligatorii (depozitul legal), cerută de Academie încă din 1877, care a fost însușită și votată de corpurile legiuitoare și pusă în vigoare la 2 aprilie 1885 și care aducea Bibliotecii Academiei cite trei exemplare din publicațiile ce ieșeau de sub teascurile imprimăriilor din țară. Pe de altă parte, prin creșterea, ca număr și însemnătate, a tipăriturilor Academiei, s-a dat o cit mai mare dezvoltare schimbului de publicații cu străinătatea și s-a urmărit — mai ales după noua organizare a Academiei, începută în 1879 — tot mai deapăune „scopul pe de o parte de a completa pe cit este cu puțință și cu încetul colecțiunea de cărți românești și de cărți privitoare la studiul istoriei și a limbii naționale, pe de altă parte de a forma o colecțiune de publicațiile de primă necesitate în științele exacte”, precum grăește un raport academic din 1887.

În ceea ce privește organizarea colecțiilor s-a pus mai întâi problema despărțirii lor în secțiuni, după felul materialelor, studiindu-se întocmirea de cataloage pentru fiecare categorie în parte. Pentru imprimare se țineau în acest timp pe lângă registre-jurnale de intrare, un inventar și un catalog alfabetic pe fișe mobile, începute în 1881, după părăsirea sistemului de catalogare în registre, inaugurat în 1879. Deodată cu primele rezultate ale legii exemplarelor obligatorii s-a creat un fond nou: Biblioteca A. și s-a început redactarea unui nou inventar, inventarul vechii biblioteci rămânând încheiat cu 6.535 opere, totodată s-au întocmit inventarii speciale pentru fondurile mai mari, recent achiziționate, precum: biblioteca D. C. Sturdza-Scheianu. Pentru publicațiile din aceste colecții cit și pentru cărțile din Biblioteca A., s-a continuat catalogarea pe fișe, într-un singur catalog alfabetic.

Începuturi de organizare sistematică se vor face însă numai după 1890, odată cu mutarea și instalarea Academiei și bibliotecii în localul din Calea Victoriei. Incendiul care izbucnise la Universitate în 1884 și care amenințase distrugerea bibliotecii, a făcut ca Statul, îndorat prin însăși legea de organizare — din 1879 — a instituției, să grăbească lucrările de achiziționare a unui local destinat Academiei Romine.

Programul stabilit prin regulamentul din 1884 prinde a se împlini treptat-treptat, colecțiile bibliotecii capătă acum o așezare pe secțiuni, se deosebesc depozite pentru imprimate și manuscrise și se organizează o mică sală de lectură, cu 20 de locuri, în încăperea ocupată azi de Cancelaria

Academiei, de care N. Iorga își aducea aminte (*O viață de om*, I) ca de o „odăiță cu puțini cititori, încălzită de ameteai, cu serviciul făcut cum se putea, dar cu temuta autoritate a d-lui Ioan Bianu, șeful...”. Deschisă 10 ore pe zi, de la 8 dimineața până la 6 seara, fără întrerupere, sala de lectură a bibliotecii, deși nu era publică, stătea totuși la dispoziția puținilor cercetători.

Prin mutarea și instalarea de la 1890 se făcuse fără îndoială un mare pas înainte, dar organizarea se afla tot în faza începutoare. Casa Cezianu, cumpărată de Stat pentru Academie, înlesnise în parte așezarea colecțiilor, dar nu îngăduia dezvoltarea lor statornică, potrivit cu ritmul nou de creștere al bibliotecii. Legea exemplarelor obligatorii din 1885 — cu toate defectele ei de aplicare — venea ca un spor din ce în ce mai apreciabil (de la 875 volume în 1887, la 1335 volume în 1895), căruia i se adaugă, între 1885—1898, noi și bogate donații, precum: biblioteca Episcopului de Buzău, Dionisie, cu 6.281 volume; a mitropolitului Iosif Naniescu, cu 10.000 volume cărți și 288 volume manuscrise; a cunoscutului filo-român Ubcini cu 1049 volume; a episcopului Melchisedec cu 2.511 volume cărți și 82 volume manuscrise; a generalului Pencovici cu 809 volume; a episcopului Ghenadie de la Rimnic cu 2.008 volume de cărți, 151 volume manuscrise și 1384 documente, precum și colecția lui I. Tanoviceanu alcătuită din 16.000 documente istorice românești.

Toate acestea reprezentau o creștere peste puterile de așezare și organizare ale bibliotecii și impuneau noi și grabnice măsuri de îmbunătățire, care, de data aceasta n-au întârziat să se realizeze. Statul cumpără, în 1896, casa învecinată Zaleski și acordă mijloacele de amenajare și construcție pentru adăpostirea noilor colecții. Astfel s-a realizat desăvârșirea actualului local din Calea Victoriei în care, pe lângă serviciile administrative ale Academiei, biblioteca își instalează — în etajul casei Zaleski — o nouă sală de lectură, cu 32 locuri, pentru imprimate, o sală de lucru specială pentru manuscrise și documente, un cabinet numismatic, precum și depozite pentru toate categoriile de colecții ale bibliotecii.

La 10 noiembrie 1898, deodată cu deschiderea sălii noi de lectură, biblioteca Academiei devine publică, la dispoziția tuturor cercetătorilor pentru studii și lucrări științifice.

Odată în posesia unui local propriu și prin îngrijirea Academiei de a se mări numărul personalului atașat serviciului bibliotecii, s-a reluat și problema organizării

științifice a colecțiilor și serviciilor. Inceputurile se fac chiar în această perioadă atât pentru manuscrite și documente, cât și pentru colecțiile de stampe și numismatică, prin catalogarea lor rațională care să le asigure puțința unei folosiri cit mai întinse. Mai greu de rezolvat era problema organizării colecțiilor de imprimate, care alcătuiau partea cea mai mare din tezaurul bibliotecii. Catalogarea lor se făcuse în grabă, din cauza înmulțirii peste măsură a sporului, pe fișe mobile din hirtie puțin rezistentă, închise în cutii, dar nefixate, intrunind în același inventar și în același catalog alfabetic, cărțile cu revistele și ziarele laolaltă, ceea ce îngreua tot mai mult, atât lucrarea însăși de catalogare, cât și folosirea publicațiilor. Sistemul era învechit și nu mai corespundea dezvoltării pe care o luase între timp Biblioteca Academiei. Se simțea pe deasupra lipsa unui catalog pe materii, care să înlesnească folosirea acestor publicații.

Aminată ani de-a rândul, această nouă și definitivă organizare a imprimatelor a fost pornită deodată cu începutul secolului al douăzecelea și grăbită în urma unor noi și importante creșteri a colecțiilor bibliotecii. Prin legea din 11 aprilie 1901, Statul cedează Academiei vechea Bibliotecă centrală din București care, din ce în ce mai slab administrată și înzestrată, era amenințată să se risipească. Ea venea cu 26.035 opere în 47.736 volume, 104 atlase, 138 stampe, 87 hărți, 8 albume și 23 bucați muzicale.

Prin această cedare, Statul a înțeles să treacă bibliotecii Academiei funcția de bibliotecă națională. Istoria de aproape trei veacuri a fondurilor noi intrate face ca Biblioteca Academiei să devină continuatoarea directă a bibliotecilor din trecut: a bibliotecii de la Sf. Sava, întemeiată de învățatul Constantin Cantacuzino la 1679; a bibliotecii Mitropoliei din București, datînd din sec. al 18-lea; a bibliotecii de renume european a domnitorilor Mavrocordați; a bibliotecilor din vechile mănăstiri.

Se pregătea în același timp îmbunătățirea legii din 1885 a exemplarelor obligatorii — prin extinderea ei asupra tuturor materialelor grafice și prin stabilirea de măsuri de urmărire a publicațiilor, — care a fost definitivată la 23 martie 1904, lăsînd să se întrevadă o creștere tot mai mare a colecțiilor cu materialele grafice din țară.

În fața acestor stări de fapt organizarea pregătită cu cîțiva ani în urmă începe în 1903 cu separarea cărților și broșurilor de publicațiile periodice, adoptîndu-se sisteme noi de inventariere și catalogare pentru fiecare categorie în parte, împrumutate din

experiența marilor biblioteci streine. Noua catalogare a publicațiilor periodice a început așa dar în 1903, a cărților și broșurilor la 5 noiembrie 1905.

Se înțelege că multe din publicațiile intrate în Academie pe cale de donație au format fondul de dublete al bibliotecii, din care Academia a ales și dăruit altor biblioteci din țară, în mai multe rînduri, numeroase publicații. Pînă la noua organizare din 1903—1905 a Secțiunii Imprimeriilor, s-au trimis bibliotecii V. A. Urechia din Galați, din dubletele Academiei; 12.518 opere în 22.597 volume și 688 note muzicale; Bibliotecii Centrale Universitare din București peste 2.000 volume și mai multe mii de volume bibliotecii Adunării deputaților.

(Urmare în nr. viitor)

SCRIITORUL ADEVĂRAT — PATRIOT ADEVĂRAT

(continuare din pag. 14)

Bătrini ce cu mîndrie poartă
Lumina anilor în plete,
Războași voinici, stăpîni pe soartă,
Si mame si copii și fete,
Cu pieptul plin de bucurie,
Pe tot cuprinsul românesc,
Voiși îți cîntă slavă ție,
Partid al celor ce muncesc.

EMIL
ANTONIU
ACESLE versuri ale poetului M. Beniuc sînt începutul unuia din imnurile pe care el le închină partidului. Din alegerea de versuri intitulată *Partidului* nu lipsește numele nici unuia dintre poeții activi ai literaturii noastre. Dragostea unanimă a scriitorilor exprimă astfel deplin dragostea și voința maselor de a cinsti cum se cuvine acest detașament încercat de luptători, care mobilizează cele mai largi forțe populare pe drumul luminos al socialismului. Poeți de toate naționalitățile, exprimîndu-se în diferitele lor graiuri, se întrec în a cînta realizările și victoriile obținute în scurtul dar atât de bogatul răstimp de un deceniu de democrație populară. Astfel, conținutul nou al noțiunii de patriotism, legat de înfăptuirile poporului pe drumul socialismului și de minunații oameni ai societății noi, se dezvoltă, capătă expresie tot mai vie și mai puternică prin pana adevăraților scriitori.

bibliotecile bucureștene

din jurul anului 1900

BARBU THEODORESCU

Până în prezent nu avem un istoric al bibliotecilor românești și nici materia- lul acestui domeniu nu este cunoscut, fiind enorm de bogat, risipit prin studii, ziare și reviste. La prima vedere s-ar crede că nu sînt prea numeroase, că nu avem o tradiție făcută. Cînd materialul va fi strîns și deci studiat, atunci se va stabili marea număr de cărți pătrunse în țara noastră și depozitate în numeroasele biblioteci oficiale, particulare și individuale.

Pentru un moment îmi îngădui a re- marca un fapt caracteristic: mai numeroa- se, mai bogate și mai variate erau bibio- tecile particulare ale intelectualilor sau ale unor boieri, bunăoară Dinicu Golescu sau frații Rosetti. Aceste biblioteci, cu sutele risipite pe meleagurile românești nu au fost cercetate și chiar va fi destul de anevoios de întocmit lista și componența lor. Sursa cea mai de preț a bibliotecilor publice a stat todeauna în donațiile provenite de la particulari. Cu alte cuvinte, inițiativa par- ticulară mult timp a fost mai activă și mai darnică decît oficialitatea, atît de ne- pasătoare pînă la imboldurile date de N. Kretulescu, Spiru Haret sau Nicolae Iorgă.

Cam așa au luat ființa și s-au dezvoltat bibliotecile din București. Istoricul lor nu- l avem, dar găsim din belșug date răslețe care așteaptă numai a fi adunate. De data asta ne oprim asupra unor informații pe care le aflăm în Anuarul statistic al ora- șului București pe anul 1895. În acest an Capitala avea 232.000 de locuitori. Copii între 7—14 ani erau 31.010 dintre care nu- mai 15.634 urmau regulat cursurile primare în 32 de școli ale Statului și 16 particu- lare, educați de 743 de institutori. De re- marcat că Statul plătea numai 297 de dascăli, iar inițiativa particulară susținea un număr de 446. Statistica arată că pro- porția era de 67 elevi la mia de locuitori.

Școli secundare avea Capitala opt, cu 233 profesori, din care 44 erau profesoare, cu o proporție de 22 elevi la mia de locui- tori. Universitatea s-a înființat în 1864 și pînă în 1895 a dat licențiați: 959 în drept, 187 în litere, 120 în științe, 42 în teologie și 403 doctori în medicină.

Același Anuar arată că Teatrul Național a avut 152 de spectacole în 1895, din care 41 de operă, 14 drame și 3 tragedii, 24 co- medii. Această intelectualitate a Bucureș- tiului se forma și în biblioteci, în număr de 14 și anume: una publică, două stu- dențești, patru speciale și șapte ale șco- lilor secundare.

Care erau aceste biblioteci?

1. **Biblioteca Academiei Romîne** cu 61.973 de volume la care s-a adaus sporul acelu- i an: 4.268 volume donate, 1281 intrate pe baza legii depozitului legal, 561 prin schimb și 322 cumpărate. Intre cărțile donate, par- tea cea mai importantă vine de la Iosif Naniescu, adică 3578 volume, iar restul de la dr. Obedenaru, St. Fălcoianu, D. A. Sturdza, Crupenski, N. Kretulescu și alții.

Depozitul legal pe acest an a fost format din 1281 volume și 244 publicații periodice (165 ziare și 79 reviste). Destul de intere- sant este referatul lui Ion Bianu în pri- vința funcționării legii depozitului legal.

Cifra cărților legale reprezintă numai în mod aproximativ mișcarea tipografică din țară. Un inconvenient foarte mare pentru controlarea publicațiilor apărute este întir- zierea ce pun tipografii mai ales la tri- miterea publicațiilor periodice și imprima- rea lor cînd la o tipografie cînd la alta, așa că este foarte greu serviciului bibliotecii a urmări, număr cu număr, toate operațiunile de acest fel. Pe lîngă aceasta, unii tipografi nu vor să ia nicio răspun- dere și nu dau informații chiar cînd știu, de locul unde continuă a se imprima pe- riodicele. Spre a înlătura acest neajuns, cel puțin pentru cele care se imprimă în Capitală, ne-am adresat onor Prefecturii a Poliției, care a intervenit pe lîngă tipografi să depună zilnic exemplarele la Biblioteca Academiei, și astfel neregularitățile de pînă aci au început în parte a dispărea. E locul să scoatem aci în evidență marelui rol jucat de Ioan Bianu în a face o realitate din legea depozitului legal. Nerespectată, gata să cadă în desuetudine, legea a fost impusă prin perseverența acestui mare înaintaș, care s-a dovedit a fi cel mai bun gospodar în biblioteca romînească.

Tot prin Ioan Bianu aflăm că Ministerul Cultelor și Instrucțiunii a pus la dispoziția

Academiei inventarul cărților adunate de călugărul Chiriac și depuse spre păstrare la Arhive, în număr de 4000, urmînd ca să-și aleagă tot ce are de trebuință. Colecția de manuscrite și documente a primit în acest an: 17 volume de manuscrite, 283 documente, un album, 21 fotografii, 4 tablouri, 30 portrete, 6 desene și 14 stampe; toate acestea fiind cumpărate. Darurile sînt numeroase: 14 volume manuscrite, 46 documente, 3 albume, 2 fotografii, 3 tablouri, 7 portrete, 1 desen, 24 stampe și 50 medalii, de la: N. Krețulescu, D. A. Sturdza, Al. Papadopol-Calimah, V. Babeș, V. A. Urechia, Erbiceanu, Nerva Hodoș, etc. De remarcat că I. Codreanu, mecanic, a dăruit două zapise: unul de la 1681 și altul de la 1724.

Biblioteca era deschisă zilnic, de la 8 dimineața și pînă la 6 seara, avînd 20—25 cititori pe zi. Imprumuturile erau destul de frecvente: 3507 volume la 106 persoane, majoritatea membrii ai Academiei și profesorii universitari. Din acestea s-au întors 3190 volume, rămînînd la 31 decembrie 1895, 417 volume la 30 persoane.

II. Biblioteca Centrală se află la polul opus, fiind urmărită de un destin nefast. Înființată încă din 1832, pe lângă Colegiul Sf. Sava, Kogălniceanu o transformă în bibliotecă centrală și o atașează de Universitate. Neîngrijită și părăsită, e mutată din loc în loc, terminînd prin a se contopi în 1901 cu biblioteca Academiei. Biblioteca ei săi au fost numeroși și cu mare reputație științifică: Ion C. Gîrleanu, Gr. J. Dianu, A. Tr. Laurian, Tocilescu, Anghel Demetrescu, Eliade Rădulescu, etc. A să lășuit cînd la liceul Sf. Sava, în localul Universității, pe str. Academiei, pe Bulevard, etc. În 1895 din lipsă de fonduri, de local și, mai cu seamă din indolență, biblioteca a stat tot timpul închisă, totuși colecțiile sale se măresc cu 2191 de volume.

Cum se explică faptul că marii cărturari care au condus-o au tolerat starea de inactivitate care a dus-o pînă la desființare? S-ar părea că Bucureștiul pe acea vreme nu a fost în stare să-și creeze două mari biblioteci, care să funcționeze paralel. Totuși realitatea ne duce spre gîndul că soarta sa se pecetluiește de îndată ce biblioteca Academiei devine o realitate în mediul cărturăresc al Academiei. Aceasta, mai activă prin conducătorul său Ioan Bănuș și prin toți acei care se aflau în spatele lui, era firesc să o atragă magnetic spre sine, pentru ca astfel să ocupe primul loc în Capitală cît și în țară.

III. Biblioteca Fundației a fost creată la 3 mai 1891 și deschisă oficial la 14 mar-

tie 1895 cu 3400 cărți, toate provenite din donații. La finele anului, biblioteca avea 7074 volume, crescînd deci cu 3674 volume și 39 reviste în nouă luni. În cursul anului a fost deschisă 228 zile, cite nouă ore pe zi, citind 77—79 studenți zilnic, în total 18.419 cititori. Deși abia la începutul său, Biblioteca Fundației a fost mult mai frecventată decît biblioteca Academiei, unde intrarea era restrînsă.

IV. Biblioteca Societății studenților în medicină fondată în 1875 are 6826 de opere, fiind deschisă zilnic de la 8 dimineața pînă la 10 seara. Frecvența sa era redusă; în acest an s-au consultat numai 1054 de cărți. Abia mai tirziu va lua o mare dezvoltare, devenind o realitate în viața universitară bucureșteană. An de an colecțiile sale se îmbogățesc prin donații. În special mulți profesori de la facultatea de medicină își lasă aici, după dispariția lor din viață, bogatele lor biblioteci, strînse cu atîta strădanie. Fără a fi sprijinită, această bibliotecă a avut perioade cînd putea rivaliza cu Fundația. Treptat, treptat, lăsată numai în sarcina studenților, își pierde din însemnătate. În jurul ei, cît și a revistei „Spitalul”, s-au canalizat multe energii care au dat imbold învățămîntului medical în țara noastră.

V. Biblioteca statisticii centrale fondată în 1892, are 16.238 de opere în 17.000 de volume. Asupra ei avem puține date, încît urmează a fi studiată și a i se stabili rolul jucat în viața culturală a Capitalei.

VI. Biblioteca pedagogică a Ministerului Cultelor și Instrucțiunii publice a fost întemeiată în 1894 și avea 5.000 de opere, în cea mai mare parte cărți didactice.

VII. Biblioteca Primăriei apare din senin și fără a i se cunoaște activitatea; avea în 1895, 400 de volume. Atît e tot ce știm despre ea pînă în prezent.

VIII. Biblioteci școlare. Am văzut mai sus că în București erau șapte școli secundare în 1895 și anume: Lazăr, Sf. Sava, Matei Basarab, Mihai Viteazul, Seminarul Central, Gimnaziul Cantemir și Șincai. Era în tradiția școlilor noastre ca fiecare să-și aibă biblioteca sa. Chiar prin Regulamentul organic din 1831 s-a stabilit principiul: o școală și o bibliotecă. Așa s-a făcut că școlile din București, Iași și Craiova au avut chiar de pe atunci biblioteci cu beneficiul depozitului legal.

Revenind la statistica noastră din 1895, liceele din București aveau următoarele fonduri de cărți. Liceul Sf. Sava înființat în 1817 avea o bibliotecă alcătuită din 3864 de volume; liceul Lazăr cu data de înfiin-

țare în 1859 are o colecție de 1092 volume; liceul Matei Basarab creat la 1860 are 1236 volume; liceul Mihai Viteazul înființat în 1865 are 567 de volume; gimnaziul Canteмир din 1865 are 962 volume; Gimnaziul Șincai creat în 1892 posedă 1628 de opere și, în stârșit, vechiul seminar central înființat în 1834 are, ca și Sf. Sava, o bogată bibliotecă alcătuită din 3176 opere. De subliniat faptul că în această bibliotecă se află o serie de vechi cărți românești precum și exemplare din faimoasa bibliotecă a Mavrocordaților de la Văcărești.

Se cunoaște în deajuns formația și rolul acestor biblioteci școlare. Cărțile provin din donația profesorilor și elevilor școlilor respective: A. Nestor, G. Rîureanu și Filibiliu. În afară de inițiativa particulară care le-a creat, sprijinit și organizat, se adaugă și legislația de Stat. În special Spiru Haret a luat hotărîrea ca să prevadă în bugetul Ministerului Școalelor fonduri speciale pentru crearea și organizarea bibliotecilor școlare. Cum ele erau o realitate nu numai în București, ci în toată țara, aceasta l-a făcut pe cunoscutul bibliograf Nerva Hodoș să desbată public misiunea lor în mișcarea culturală românească. Printr-un articol din 1906 publicat în Convorbiri literare și intitulat **Biblioteci publice libere**, Hodoș arată marel rol pe care îl are biblioteca în progresul cultural al societății. După ce dă exemple de aiurea, bunăoară Anglia, care avea în 1895 circa 700 de biblioteci în 300 de localități cu peste cinci milioane de volume, se oprește la starea de lucruri de la noi. Constatînd că multe orașe din țară sînt lipsite de biblioteci publice și că, în Capitală chiar, cele existente nu satisfac cerințele, Hodoș propune ca să fie organizate sub controlul statului și cu sprijinul material al acestuia bibliotecile școlare, care au peste o mie de volume, să fie declarate biblioteci publice. Cu alte cuvinte bibliotecile școlare urmau să devină nucleul unor vaste biblioteci puse în slujba educării maselor de cititori. Ideea lui Hodoș, s-a bucurat de atenția oamenilor de cultură, și a stîrnit un viu interes. Presa timpului cuprinde numeroase articole, cu propuneri concrete, dar oficialitatea nu a dat sprijinul material necesar, încît inițiativa lui Hodoș a rămas fără rezultat.

Statistica Anuarului din 1895 nu oglin-dește adevărata stare de fapt. Firește că „oficial” bibliotecile bucureștene cuprindeau la un loc una sută de mii de cărți puse la dispoziția celor 232.000 de locuitori ai săi. Aici venea mai cu seamă tineretul școlar, elevii de liceu și studenții. Cele două extreme, cărturarii și marea masă a locuitorilor care nu frecventau școlile superioare, nu foloseau bibliotecile existente. Primii aveau biblioteca Academiei pentru fondul romî-

nesc, dar pentru cultura universală cei mai mulți se bazau pe bibliotecile personale. În această privință este extrem de interesantă o altă statistică de pe la 1900, întocmită de Poștă. Statistica arată cite colete cu publicații veneau din străinătate pentru librăriile și cărturari noștri: din Franța 1.100.000, din Austria 475.000, din Germania 430.000, din Ungaria 348.000, etc. Din păcate statistica nu e clară, nu precizează ce sînt aceste colete, cit de mari sau mici erau. În orice caz de aici ne putem da seama de valoarea bibliotecilor particulare care „înghițeau” aceste masive cumpărături, suplinind lipsa de cărți străine din biblioteca Academiei, sau chiar din celelalte.

Din cînd în cînd apare în presă cite un articol închinat bibliotecii cutărui și cutărui cărturar, arătînd bogăția colecțiilor. Astfel Nicolae Iorga donează zece mii de volume unei singure biblioteci, adică atît cit aveau la un loc cele șapte licee în 1895. Scriitori ca Hașdeu, Odobescu, Caragiale, Vlahuță, Eminescu, aveau bogate colecții de cărți. Intr-o notiță de ziar se afirmă în 1889 că poetul Eminescu avea 4.000 de volume, Sturdza, Cantacuzino, Take Ionescu, Manu și mulți alții erau cunoscuți prin bibliotecile lor. Strîngînd informații de aici, de colo îmi îngădui a afirma că în 1895 „particulari” bucureșteni aveau la un loc circa un milion de volume, în colecții particulare, care însă erau ferecate cu șapte

Unde citeau ceilalți locuitori ai Capitalei? În biblioteca Primăriei cu 400 volume? Ar fi nedrept să credem că marel public nu citea. Chiar în acest an — 1895 — înfilnim numeroase articole în care se subliniază dragostea de carte a „maselor”. În **Adevărul** ilustrat din 15 mai 1895, în articolul **Bibliotecile de popularizare**, se scoate în evidență că o carte bună se vinde în citeva luni în 5—6000 de exemplare, atunci cînd e ieftină.

De altă parte, paralel cu discutarea prin presă a diferitelor probleme privind bibliotecile publice iau ființă numeroase biblioteci chiar acolo unde te-ai aștepta mai puțin. În 1904 se face o bibliotecă pentru copii de trupă în regimente. După un an altă bibliotecă este instalată în spitalul Colentina, iar alții cer să se creeze în Capitală o bibliotecă pentru clasele muncitoare, sau chiar biblioteci în vagoanele de clasa III-a a trenurilor.

Inițiativa particulară atît de activă nu a fost însă coordonată pentru crearea de biblioteci publice bogate și temeinic organizate, deși fondul de cărți exista, spre a realiza ideea și planurile cărturarilor careși exprimau gîndurile în presa de pe atunci.

REALIZĂRI LA BIBLIOTECA UNUI CĂMIN CULTURAL

Concursul între bibliotecile de la sate inițiat de Ministerul Învățămîntului și Culturii continuă să fie urmărit cu mult interes de bibliotecarii de la sate. Pretutindeni se constată o înviorare în activitatea bibliotecilor care folosesc acest prilej pentru a introduce în practica lor formele cele mai bune de muncă, menite să le asigure un loc de cinste în cadrul concursului.

Îmbucurător este faptul că efectele acestei întreceri se remarcă și la unele biblioteci cu activitate slabă și care odată încadrate în concurs și-au îmbunătățit simțitor activitatea.

Printre acestea se numără și biblioteca căminului cultural din comuna Vîrciorova, raionul Turnu Severin.

În trecut, această bibliotecă a înregistrat o activitate redusă; numărul cititorilor raportat la totalul populației comunei era foarte mic. La intrarea în concurs nu avea decît 18 cititori, recrutați din rîndul tineretului și intelectualilor. Multă vreme biblioteca din Vîrciorova a suferit de pe urma lipsei unor bune condiții de funcționare. Toate acestea s-au datorat desigur, faptului că la conducerea bibliotecii s-au perindat bibliotecari fără dragoste față de munca ce li s-a încredințat. Ei s-au interesat foarte puțin de problemele bibliotecii, n-au dat atenție difuzării cărților și atragerii la carte a tărânimii muncitoare.

De la intrarea în concurs însă, situația acestei biblioteci s-a schimbat radical. Schimbarea se datorește sirguintei și dragostei cu care bibliotecara Popescu Elena, învățătoare, se străduiește să-și îndeplinească sarcinile ce și-a asumat în cadrul concursului, și care a dat un simțitor impuls muncii cu cartea, antrenînd în această muncă și pe unii cititori, precum și pe alți factori din comună. Într-adevăr la activitatea bibliotecii au început să participe și intelectualii satului, deputații. De asemenea, biblioteca a izbutit să-și asigure sprijinul organizației de partid și al sîtatului popular comunal. Prin grija acestuia din urmă, biblioteca a primit un local bun, mobilier corespunzător și combustibil pentru iluminat și încălzit. A fost sporit, de asemenea, nu-

mărul cărților, alocîndu-se în acest scop însemnate sume de bani din fondul extrabugetar al căminului cultural. Astăzi biblioteca se bucură de condiții fără de care n-ar fi posibilă activitatea pe care o desfășoară.

Pentru îndeplinirea multiplelor sarcini ale bibliotecii, tovarăsa Popescu Elena și-a format un larg colectiv de muncă, atrăgînd pe cei mai buni cititori din rîndul țaranilor muncitori, a intelectualilor din comună, tineret și pionieri. Din colectiv fac parte țărani muncitori ca Mustăcilă Nicolae, Hancă Maria, învățătoarele Merei Maria, Gherghel Lucia, pionierii Bondoc Angela, Lăsculescu Ion, etc. care după ce au fost lămurii asupra importanței concursului ca mijloc de îmbunătățire continuă a activității bibliotecii, și-au luat angajamentul să ajute efectiv pe bibliotecară în munca sa. Ei au adus prețioase propuneri și sugestii la alcătuirea planului de muncă axat pe obiectivele concursului, sugerînd măsuri concrete menite să contribuie la realizarea angajamentelor luate în cadrul întrecerii între biblioteci.

O atenție deosebită s-a acordat în primul rînd reorganizării fondului de cărți. Cele 1.289 volume ale bibliotecii — cărți și broșuri — au fost orînduite în rafturi, pe grupele de materii indicate în regulament.

Avînd în vedere că în cadrul concursului se pune accentul pe ținerea unei bune evidențe și că bibliotecarul este răspunzător de întreg avutul bibliotecii, tov. Popescu Elena s-a îngrijit în mod deosebit de completarea inventarului și de introducerea unei stricte evidențe a întregii sale activități pe care o consemnează în mod regulat în caietele primite în acest scop.

Dar cea mai importantă activitate a bibliotecii căminului cultural din comuna Vîrciorova este aceea privitoare la atragerea de noi cititori pentru a traduce în viață lozincă „Nici o casă de țaran muncitor fără cititor” sub care se desfășoară concursul.

Comuna Vîrciorova fiind așezată într-o regiune de munte, cu case împrăștiate la mari distanțe una de alta, biblioteca a adoptat metode de muncă conform acestui specific.

Cea mai eficace s-a dovedit a fi metoda colportajului de cărți acasă la cititori. Săptăminal, biblioteca organizează echipe de colportori care se deplasează cu cărți la casele locuitorilor. Munca de lămurire cu cititorii, perseverența de a reveni la domiciliul lor în zilele și la orele când pot fi găsiți acasă, a avut ca rezultat mărirea numărului de cititori. Circulația cărților a crescut prin faptul că sînt preschimbate cu regularitate; ele nu mai rămîn la același cititor, peste timpul prevăzut așa cum se întimpla înainte.

Rodnica activitate a echipelor de colportori a făcut ca în evidența bibliotecii să se înscrie numai în primele 2 luni, peste 80 noi cititori, țărani muncitori. S-a evidentiat cu acest prilej echipa de colportori condusă de învățătoarea Merei Maria care a înscris cititori din 22 de case.

Deosebit de interesantă a fost inițiativa bibliotecii de a antrena la cercurile de citit numeroase femei muncitoare, nedeprișe încă cu cititul individual. Un astfel de cerc funcționează în casa tov. Hincă Maria.

O bună parte a activității bibliotecii căminului cultural se desfășoară la sediul ei. Colectivul bibliotecii s-a străduit să-și facă cit mai plăcut atît în ceea ce privește curățenia cit și agitația vizuală, în care scop s-au folosit materiale de pavoazare interesante și mobilizatoare.

De trei ori pe săptămînă, marțea, joia și simbăta, între orele 16—18, biblioteca este deschisă pentru cititori. Aci se găsește o frumoasă expoziție de cărți pe tema Carrea este prietenul și sfătuitorul cititorului. Expoziția cuprinde cărți de agricultură, pomicultură și de creșterea animalelor, care formează ocupația de bază a cititorilor, pînă la cărți de exploatare forestieră, de carieră de piatră, etc., acestea fiind în legătură cu ocupația sezonieră a unei părți din populația locală. Loc central ocupă cărțile de ideologie, literatură și știință popularizată.

Datorită faptului că biblioteca își respectă programul stabilit, numărul cititorilor crește cu fiecare dată. Ei s-au obișnuit să vină la bibliotecă nu numai să împrumute cărți dar și să consulte colecțiile de ziare și reviste, să se informeze asupra evenimentelor politice interne și externe. Unele articole din presă, cum au fost cele privitoare la cercetarea spațiului interplanetar prin lansarea de către Uniunea Sovietică a celor doi sateliți artificiali ai pămîntului, a atras numeroși cititori, prilejuind organizarea de citiri în colectiv. Afișarea zilnică a ziarului „Știința” la vitrina presei din fața căminului cultural, este apreciată mult de cetățenii satului.

Ceea ce atrage pe cititori la bibliotecă sînt și manifestările de masă cu cartea care au fost organizate pentru prima oară pe baza sarcinilor prevăzute în concurs. Cînd sînt bine pregătite, ele mobilizează mulți participanți, mai ales din rîndul țărănilor muncitori maturi. Acest lucru se poate spune despre recenziile romanelor **Mama** de Maxim Gorki, **Ion** de Liviu Rebreanu și **Mitrea** Cozor de M. Sadoveanu. La rîndul lor micii cititori au participat la două dimineți de basme din literatura pentru copii — **Capra** cu trei iezi de I. Creangă și **Povestea peștorului de aur** de A. S. Pușkin.

Un alt mijloc folosit cu succes pentru stimularea cititorilor în special a tineretului a fost reorganizarea și activizarea concursului „Iubiți cartea”. La bibliotecă au fost planificate ore de îndrumare a concurenților care se pregăteau pentru obținerea frumosului titlu de „Prieten al cărții”.

Străduințele depuse de biblioteca căminului cultural din Vîrciorova pentru continuă îmbunătățire a muncii de răspîndire a cărții, îndreptățeste realizarea unor noi succese și mai însemnate, în etapele următoare ale concursului.

ȘTIRI

La biblioteca „V. I. Lenin” din Moscova s-a deschis o expoziție unională a cărții și afișului. Au participat toate editurile din Uniunea Sovietică, care au expus lucrări menite să arate progresele realizate de grafică sovietică în cele 4 decenii de la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie.

Cu acest prilej N. A. Mihaikova, ministrul culturii al U.R.S.S. a arătat că potrivit datelor U.N.E.S.C.O. Uniunea Sovietică ocupă de mulți ani primul loc în lume în ceea ce privește numărul cărților tipărite: peste 20 miliarde de exemplare de cărți au fost editate în cei 40 de ani de la instaurarea puterii sovietice.

În Uniunea Sovietică au fost trase în 18 milioane de exemplare cărțile traduse din operele lui Jack London, în 32 de limbi diferite.

Urmează lucrările lui Victor Hugo cu 13 milioane de exemplare, Jules Verne cu un număr egal de exemplare și Balzac cu peste 10 milioane exemplare.

CITIREA ÎN COLECTIV A OPERELOR LUI V. I. LENIN

(Din experiența activității bibliotecarilor din regiunea Ulianovsk)

V. ELIN

Bibliotecile din Ulianovsk desfășoară o bogată activitate de popularizare a operelor lui V. I. Lenin. În acest scop se folosesc variate metode și forme de popularizare: expoziții de cărți, afișe, fișiere tematiche, rafturi cu acces liber, expuneri bibliografice și discuții individuale la secția de împrumut, conferințe și consfătuiri cu cititorii.

În acest articol, nu putem să ne ocupăm de toate formele și metodele de recomandare a operelor lui Lenin aplicate de bibliotecile din regiunea Ulianovsk; ne vom opri numai asupra lecturilor în colectiv, care în ultimul timp sînt foarte mult folosite.

Încă în anul 1956, cînd mai multe biblioteci, împreună cu organizațiile comsomoliste, au luat inițiativa unor consfătuiri cu cititorii asupra cărții **Sarcinile uniunilor tineretului** de V. I. Lenin, unele din ele au organizat în cadrul pregătirii consfătuirii lectura în colectiv a acestei lucrări. Astfel, la biblioteca raională din Cerdaklinsk, de pildă, s-a organizat cu ajutorul comsomoliștilor, trei lecturi în colectiv la bibliotecă și opt lecturi la colhoz.

Fiecare lectură a fost precedată de un cuvînt introductiv în care s-a arătat în ce împrejurări a ținut Lenin renumita sa cuvîntare și importanța ei în prezent. După lectură s-au pus întrebări și s-au făcut discuții. La citirea cuvîntării lui Lenin s-au folosit ca material ilustrativ albume, reviste și fotografii. În afară de aceasta, biblioteca a pregătit un afiș ilustrat cu titlul **Citii discursul lui V. I. Lenin „Sarcinile uniunilor tineretului“**. Pe acest afiș, în afară de copertă și adnotații se mai afla și reproducerea tabloului „V. I. Lenin printre delegații celui de-al treilea congres al comsomolului“. Sub afiș se înșira o listă cu cărți suplimen-

tare. Afișul a fost simplu, dar plin de conținut și atrăgător.

În acest an, multe biblioteci din Ulianovsk au trecut la organizarea sistematică a lecturii în colectiv din operele lui Lenin legate de diferite date comemorative. Astfel, pentru cea de a 39-a aniversare a Armatei Roșii, bibliotecile au organizat lecturi din **Apelul către Armata Roșie de V. I. Lenin**. În legătură cu alegerile sovietelor locale s-a citit **Ce este puterea sovietică de Lenin**. În zilele de 7 și 8 martie s-au citit la biblioteci următoarele lucrări **Puterea sovietică și situația femeii și Ziua internațională a muncitoarelor**.

Vom povesti pe scurt cum bibliotecara S. I. Rutkovskaia a organizat citirea acestor articole. În primul rînd a comunicat celor prezenți cînd și în legătură cu ce evenimente au fost scrise. Urma apoi lectura care dura 15—20 de minute. S. I. Rutkovskaia citea rar și expresiv. După fiecare alineat mai greu se oprea, explica cuvintele străine, sau unele idei mai complicate, ilustra cele citite cu exemple și fapte. Astfel, amintind de afirmația lui Vladimir Ilici că femeia nu poate să devină egală în nici o familie burgheză, bibliotecara a prezentat fapte din viața femeii din unele țări capitaliste și din Rusia țaristă, citind cele scrise de Nekrasov cu privire la această problemă și vorbind totodată despre soarta Nilovnei din romanul **Mama de M. Gorki**.

La discuții cei prezenți au vorbit despre succesele obținute de femeile sovietice și despre situația femeilor din țările capitaliste.

După fiecare lectură în colectiv, Rutkovskaia a recomandat femeilor să citească articolul lui Lenin **Puterea sovietică și situația femeii**. În două zile au fost împrumutate 20 de exemplare.

În perioada de pregătire a celei de a 40-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie multe biblioteci au organizat cicluri de lecturi în colectiv a operelor lui Vladimir Ilici cu denumirea „lecturi leniniste”.

Ne vom ocupa de activitatea bibliotecii raionale din Bogdașkinsk care organizează de mai mulți ani la fermele de lapte și de porci lecturi din cărți literare, agricole, politico-sociale. O. P. Lisnevskaja, responsabilă bibliotecii vine în fiecare duminică cu cărți la crescătorele de porci, iar în fiecare miercuri vizitează pe mulgătore. Ea nu este nevoită să facă mobilizarea auditorului, deoarece lectorul este așteptat totdeauna în ziua și ora respectivă.

Nu de mult, s-a citit în fața colhoznicilor amintiri despre Lenin. De un succes deosebit s-a bucurat broșura lui Ghil Șase ani cu V. I. Lenin, iar de curând Olga Petrovna a început să citească opere de Lenin mai accesibile.

Pregătindu-se să facă lectură din Apelul către soldații tuturor țărilor beligerante scrisă de Lenin în primăvara anului 1917, tov. Lisnevskaja a citit lucrarea de câteva ori extrăgând cuvintele străine și însemnându-le explicațiile. Apoi a făcut în scris partea introductivă și a întocmit un plan de felul cum va decurge lectura.

La lectură au participat 11 oameni. În cuvântul de început bibliotecara a anunțat că în cinstea pregătirii celei de a 40-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie s-a hotărât să se citească în colectiv din operele lui Lenin legate de pregătirea Revoluției.

Apoi, tov. Lisnevskaja a citit lucrarea lui V. I. Lenin încet, expresiv, cu multe pauze, urmărind în același timp ca toți ascultătorii să-și însușească ideile lui Vladimir Ilici.

Bibliotecile și-au propus ca prin ajutorul lecturilor în colectiv să obișnuiască pe cititori să studieze în mod individual moștenirea literară a lui Lenin. În acest scop ele organizează discuții la secția de abonament și întocmesc planuri individuale de lucru.

Și agitația vizuală contribuie la o mai bună organizare a lecturilor leniniste, la dezvăluirea conținutului operelor lui Lenin. Astfel, nu de mult s-a organizat o expoziție de cărți cu tema: Lenin despre pregătirea și desfășurarea Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Expoziția avea următoarele secții:

- 1) Lenin despre desfășurarea pașnică a revoluției în condițiile dualității puterii;
- 2) Lenin despre insurecția armată;
- 3) Lenin despre importanța istorico-

mondială a revoluției socialiste din Octombrie.

În afară de aceasta, biblioteca a pregătit câteva afișe care recomandă cărțile lui V. I. Lenin. Astfel Calendarul datelor revoluționare conține în mod permanent operele lui Lenin.

Totuși lecturile leniniste nu se desfășoară totdeauna cu succes. Citeodată sînt lipsuri. Totul depinde de felul cum bibliotecarul studiază operele alese pentru lectură și dacă metodică conversației este justă.

Am asistat cînd s-a citit la o bibliotecă una din operele lui Lenin legată de Marele Octombrie. În general lectura n-a decurs rău, dar rezultatele ar fi fost mai bune dacă nu erau unele lipsuri serioase.

Bibliotecarul n-a explicat întotdeauna cuvintele străine, n-a vorbit nimic despre persoanele amintite de Lenin. De aceea mulți n-au înțeles articolul lui Lenin **Despre dualitatea puterii**. În afară de aceasta bibliotecarul căutînd să isce o discuție, a formulat în mod nefericit unele întrebări. De aceea discuțiile n-au mai avut loc, iar unii tineri de frică să nu fie întrebați, au ieșit în liniște.

Față de această situație bibliotecarul ar fi trebuit să explice lucrarea respectivă, lucru pe care nu l-a făcut. Totuși participanții au arătat mult interes pentru această problemă, iar unii din ei au luat volumul 24 din Operele lui Lenin căutînd articolul respectiv.

Au fost unele lipsuri și la organizarea lecturii. Astfel, diafilmul folosit ca material ilustrativ n-a putut fi dat pînă la urmă din lipsă de curent electric. A fost, de asemenea, greșit că într-o cameră mică au fost adunate mai mult de 20 de persoane.

Este foarte bine că aceste lipsuri au fost arătate de înșiși lucrătorii bibliotecii. În prezent lecturile organizate decurg viu și interesant.

Multe biblioteci organizează pentru „lecturile leniniste” expoziții de cărți, afișe și albume. Unii bibliotecari au obținut diafilme despre Lenin pe care le folosesc în cursul lecturii. Toate acestea contribuie la o ilustrare mai clară a activității lui Lenin în zilele lui Octombrie și la înțelegerea conținutului operelor lui geniale.

Citirea în colectiv a operelor lui Lenin a intrat adînc în practica bibliotecilor din Ulianovsk. Bazîndu-se pe ajutorul organizațiilor de partid și comsomol, colaborînd cu cluburile și alte instituții cultural-educative din orașe și sate, bibliotecile de masă pot să folosească experiența prețioasă a celor din Ulianovsk.

Din revista „Bibliotekar” Nr. 10, 1957

CU PRIVIRE LA CADRELE DE BIBLIOTECARI DIN ÎNVĂȚĂMÎNTUL SUPERIOR

NICOLAE OANCEA
facultatea de științe juridice

Rolul bibliotecarilor în munca de organizare a bibliotecilor, în răspîndirea cărții și informarea cititorilor este deosebit de important. De felul în care bibliotecarul își duce munca depinde buna funcționare a bibliotecii.

H.C.M.-ul nr. 1542/1951, printre altele directive de bază, prevedea că „bibliotecile vor trebui să fie încadrate cu cadre corespunzătoare din punct de vedere politic, cultural și profesional”.

Totuși, nici o dispoziție legală n-a reglementat ulterior exercitarea profesiei de bibliotecar.

În lipsa unor normative clare și obligatorii, care trebuiau să precizeze condițiile de numire în funcțiunea de bibliotecar, instituțiile au aplicat, de multe ori rigid și mecanic, indicațiile Codului Muncii privitoare la angajarea salariaților în funcțiuni publice, încadrînd în posturi de bibliotecari persoane fără pregătirea și cunoștințele necesare.

În cursul lunii iunie a.c., Ministerul Învățămîntului și Culturii a ținut o conferință cu directorii bibliotecilor universitare și cu bibliotecarii șefi de serviciu din bibliotecile de învățămînt superior. Printre problemele discutate a fost și cea privitoare la cadrele de bibliotecari.

Sîntem bucuroși că revista „Călușa bibliotecarului” și-a propus să dezbată public această problemă.

În cele ce urmează vreau să fac cîteva propuneri în legătură cu recrutarea, pregătirea și perfecționarea cadrelor de bibliotecari din învățămîntul superior.

Bibliotecile de învățămînt superior sînt instituții cu caracter științific. Fondul lor de publicații, sarcinile lor și faptul că cei ce frecventează aceste biblioteci sînt studenți, cercetători și membri ai corpului didactic, le determină profilul.

Bibliotecarul de învățămînt superior are atribuții multiple și de mare răspundere. El nu este numai organizator al fondului de publicații, ci, în același timp, este și colaborator și în unele cazuri îndrumător în munca științifică a cititorilor. Contribuția sa la desfășurarea și realizarea planului de învățămînt, ajutorul pe care-l dă cercetătorilor prin toate mijloacele de documentație ce-i stau la dispoziție sînt elemente pozitive care arată rolul și importanța activității sale.

Pentru a putea face față cu succes îndatoririlor sale, bibliotecarul trebuie să aibă o pregătire superioară, atît din punct de vedere tehnico-bibliotecar, cit și științific.

Cum în toate domeniile de activitate există tendința manifestată de a se forma un număr cît mai mare de specialiști, de înaltă calificare, capabili de o activitate creatoare, la locul lor de muncă, socotim că și în munca de bibliotecă este necesar să se urmeze pe aceiași cale.

Bibliotecile de învățămînt superior au ajuns la o astfel de dezvoltare și sarcinile ce le stau în față sînt atît de importante, încît se simte nevoia unor bibliotecari specializați, cu o dublă specialitate: în biblioteconomie și în specialitatea științifică a instituției căreia îi aparține biblioteca.

Ce condiții ar trebui să îndeplinească candidatul care dorește să fie numit într-un post de bibliotecar în învățămîntul superior?

O condiție de bază, cea dintîi, dat fiind caracterul științific al bibliotecilor de învățămînt superior, este ca solicitantul să aibe cultură universitară, să fie licențiat, doctor sau absolvent al unei facultăți, cu examenul de stat.

Numirea să se facă prin concurs sau prin repartizare, pentru absolvenții tineri ai facultăților.

La încadrarea în locul de muncă să se țină neapărat seama de specialitatea științifică a instituției. De exemplu, la biblioteca facultății de biologie să fie numit un biolog, la matematici un matematician, la științe juridice un jurist, etc. Procedându-se în acest fel bibliotecile ar fi avantajate din toate punctele de vedere, creindu-se posibilități maxime muncii de documentație științifică și de organizare bibliotecară, deoarece numai un specialist într-o anumită disciplină poate ajunge să cunoască adânc fondul de publicațiuni al bibliotecii și să facă o bună clasificare sistematică a materialului.

Candidatul ar trebui să cunoască cel puțin o limbă străină modernă (rusa, engleza, franceza, germana).

În afara acestor condiții generale, candidatul ar trebui să posede și unele dispozițiuni și aptitudini specifice profesiei de bibliotecar. El trebuie să fie convins că munca de bibliotecă este o adevărată profesie, căreia merită să-i încredințeze întreaga sa pricepere și putere de muncă. Să nu considere această activitate ca o punte de trecere spre o altă profesie sau ocupație și să depună toate eforturile pentru a i se integra.

Unui bibliotecar e necesar să-i placă munca cu cartea, să „iubească cartea“, să aibă spiritul de cercetare, de analiză, curiozitatea de a ști, de a cunoaște cât mai mult, de a fi mereu în curent cu ce e nou. Alte aptitudini privesc simțul de ordine, de punctualitate, simțul răspunderii.

Evident, aceste calități se vor putea face remarcate numai în timpul activității.

Cum ar trebui făcută pregătirea tehnică a bibliotecarului de învățământ superior?

În bibliotecile universitare, bibliotecarii reușiți la concurs sau repartizați vor fi încadrați ca bibliotecari de corp tehnic.

Aceasta presupune că bibliotecile specializate, de grad universitar, vor avea două categorii de bibliotecari: bibliotecari tehnici și bibliotecari științifici.

Bibliotecarii din prima categorie sînt noii numiți, care n-au pregătirea biblioteconomică. Prin practica în bibliotecă, la locul lor de muncă și prin cursuri teoretice, ținute în bibliotecă sau în afara bibliotecii, ei vor putea să-și însușească cunoștințele de tehnică bibliotecară.

După un stagiu determinat și după verificarea cunoștințelor, în limita posturilor vacante, ei vor fi trecuți în categoria bibliotecarilor științifici.

Numai din categoria bibliotecarilor științifici ar trebui să se recruteze, în viitor, conducătorii de bibliotecă, șefii de servicii și clasificatorii zecimali.

Specializarea în tehnica muncii de bibliotecă s-ar putea face și în institute de biblioteconomie, în care s-ar putea înscrie numai absolvenții facultăților. Absolvenții institutelor de biblioteconomie ar putea fi încadrați prin concurs, în categoria bibliotecarilor științifici.

În consfătuirea din iunie a.c. s-a propus organizarea unei secții de bibliotecari fără frecvență, pe lângă facultatea de filologie. Nu credem că această propunere ar avantaja bibliotecile de învățământ superior, deoarece absolvenții acestei secții, chiar dacă au o bună pregătire tehnică bibliotecară, nu sînt specializați într-o disciplină științifică de grad universitar.

La fel propunerea de a se înființa, în viitor, o secție de bibliotecari pe lângă facultatea de filologie, care să aibă cursuri comune cu celelalte secții ale facultății, iar în ultimii doi ani (ultimele 3 semestre) să facă cursuri de specializare — ni se pare că ar avantaja numai bibliotecile de filologie. Dintre absolvenții acestei secții facultățile de filologie sau institutele de lingvistică și-ar putea recruta, într-adevăr, buni bibliotecari, cu rezerva că pentru diferitele secții ale facultății de filologie să se găsească absolvenți de specialitate.

Oricare ar fi metodele și sistemul de pregătire a cadrelor bibliotecare de învățământ superior, se impune, cu necesitate, perfecționarea cunoștințelor. Bibliotecarii sînt datori să fie mereu în curent cu noutățile științifice și tehnice ale profesiei lor.

S-ar putea organiza conferințe profesionale pe anumite teme de tehnică bibliotecară, schimburi de experiență între bibliotecile din țară sau cu bibliotecile din străinătate.

La conferința din iunie s-a mai propus organizarea de cursuri profesionale speciale, pe ramuri de muncă bibliotecară (bibliografi, catalogatori, etc.) și cercuri de comunicări științifice din domeniul bibliologiei.

Socotim că propunerile noastre, urmărind îmbunătățirea calitativă a activității bibliotecilor de învățământ superior și crearea unui climat academic în lumea bibliotecară, ar putea să fie un început de discuție în problema cadrelor bibliotecare.

Rectificare. La nr. 10, pag. 32 coloana II-a, rîndul 18 și 19 de sus în jos se vor citi „de la biblioteca sătească Sintana, Drăghioi Natalia de la biblioteca raională Tg. Jiu și Staicovici Pompiliu de la biblioteca sătească Iancu Jianu.

Din problemele creării instrumentelor bibliografice

D. MIHAILESCU

bibliografic la biblioteca regională Stalin

În zilele noastre este de neconceput activitatea unei biblioteci mai mari fără un serviciu bibliografic bine organizat, care să îndeplinească funcția de busolă în munca de îndrumare a cititorilor. Găsirea și cercetarea unui material este o problemă dificilă nu numai pentru un cititor de rând, ci și pentru un om de știință care ar dori să culegă date și să aprofundeze un anumit domeniu al activității intelectuale. Și aceasta se datorește faptului că numărul și ritmul apariției diferitelor lucrări este atât de mare încât fără mijloace sigure de investigație, cel care caută sursa unei informații precise, s-ar găsi dezorientat și pierdut în oceanul literaturii științifice, beletristice sau de alt gen.

Importanța bibliografiei ca mijloc de informare a fost relevată și de V. I. Lenin, care s-a interesat în timpul vieții sale de cataloagele marilor biblioteci, de publicațiile și aparțin tuturor lucrărilor pe o anumită perioadă. În ceea ce privește principiile bibliografiei, Lenin a dat o serie de indicații valoroase, atunci când a vorbit despre importanța indicelui alcătuit de N. A. Rubakin, socotit de el o lucrare prețioasă pentru că a fost concepută în strânsă legătură cu istoria și evoluția ideilor. În plus, V. I. Lenin ne-a lăsat o serie de lucrări bibliografice ca *Plan de lectură despre comună*, *Bibliografia marxismului* ș. a., care constituie pilduitoare exemple, adevărate modele de alcătuire și disciplină științifică pentru specialiștii și cercetătorii acestei ramuri de activitate.

★

Pentru ca bibliografia să devină cu adevărat o activitate practică de informare asupra produselor de tipar în scopul utilizării publicațiilor politice, științifice, practice și educative — așa cum precizează bibliograful sovietic Rosentinski — este necesar să existe anumite condiții, fără de care această muncă este de neconceput. Aceasta înseamnă că munca bibliografică propriu-zisă nu poate să se desfășoare pe baza memorării tuturor titlurilor apărute și a „reproducerii” lor la nevoie, ci pe baza organizării instrumentelor și mijloacelor auxiliare care să permită desfășurarea unei activități exacte și științifice. Este fără îndoială că această

problemă constituie unul din punctele nodale ale acestei munci, care în totalitatea ei reprezintă un mijloc și nu un scop. Bibliografia, ca procedeu și metodă nu vizează o finalitate ce se rezumă doar la organizarea unor instrumente cu valoare pasivă; ea este prin conținut o latură de cercetare și investigație științifică, pusă în slujba informării și popularizării publicațiilor de orice gen. Bazată pe o serie de instrumente specifice și necesare, bibliografia nu rămâne la acestea; recurge la ele fără a se opri aici. Adevăratul rol al acestei activități începe acolo unde intervine participarea activă și conștientă a bibliotecarului, care transformă aceste unelte ale sale în mijloace eficiente și accesibile cititorilor. În felul acesta își atinge bibliografia scopul urmărit.

Din cadrul discuțiilor purtate în coloanele revistei „Călăuza bibliotecarului”, a reieșit că acolo unde au existat preocupări în această direcție, s-a lucrat la crearea unor instrumente corespunzătoare acestei munci, fără a se insista însă prea mult asupra caracterului de informare al muncii bibliografice.

Nu este mai puțin adevărat că în desfășurarea diferitelor operațiuni ale muncii bibliografice se ajunge la o împănare dialectică a celor două aspecte: scopul se poate transforma în mijloc și invers. De exemplu, dacă realizăm o serie de instrumente de bibliografie, acestea nu rămân un scop în sine, ci se transformă în mijloace de informare. Ajutând prin intermediul acestor mijloace un cititor, atingem o parte din obiectivele muncii bibliografice. Judecând însă bibliografia ca o problemă unitară, după finalitatea ei și nu după aspectele de desfășurare, ajungem inevitabil la concluzia că aceasta este un mijloc de informare curentă a publicului cititor.

În ceea ce privește realizarea practică și utilitatea instrumentelor de lucru (adică fișiere tematice, cataloage, enciclopedii etc.) le considerăm bune numai în anumite limite. Satisfac unele cerințe, pot fi folosite ca instrumente în munca bibliografică, însă păcătuiesc fie prin caracterul lor temporar (așa cum se menționează în art.: *Instrumente bibliografice în muncă*, „Călăuza bibliotecarului” nr. 9, a. c.) fie prin lipsa lor de varietate și în special prin caracterul lor relativ.

Am menționat că sistemul fișier și al celorlalte mijloace auxiliare răspunde numai în parte problemelor solicitate, deoarece raportul dintre cerințe și mijloace va rămâne disproportionat chiar în cazul unei organizări mai ample. Apoi, mijloacele sînt ușor depășibile în timp datorită dezvoltării impetuoase a tuturor științelor.

De aceste inconveniente ne-am izbit în practica muncii bibliografice, în cadrul căreia am utilizat cam aceleași instrumente ca și ceilalți colegi din Iași, Tg. Mureș, Arad etc. Înainte de a expune părerea pe care mi-am făcut-o în problema instrumentelor bibliografice, așa cum sînt organizate și folosite în general de biblioteci, voi cauta să prezint mijloacele noastre de informare și depistare a diferitelor materiale bibliografice pe care le întocmim:

Iată mai întii fișierele noastre tematice:

- Literatura romină clasică și contemporană — material critic, istoric și recenzii (în l. romină).

- Literatura rusă și sovietică — material critic și recenzii, (în l. romină).

- Alte literaturi — material critic și recenzii din literatura clasică universală și contemporană, (în l. romină).

- Material critic și recenzii în l. maghiară și germană, despre scriitori și opere rominești și străine.

- Recenziile cărților ideologice și politice.

- Productivitatea muncii și prețul de cost.

- Articole din ziare pe următoarele subiecte: Partidele comuniste și muncitorești; Situația politică generală; Situația politică în R.P.R.; Relații internaționale, etc.

- Fișierul monografic al orașului și regiunii Stalin, care cuprinde următoarele diviziuni: Știință și cunoștințe în general — Carte, documentare, scris — Bibliografii, cataloage liste de cărți — Biblioteci și organizarea lor — Anuare și Almanahul Societații, Asociații — Ateism, Religie — Științe sociale — Situația politică — Statistică — Problema națională — Sindicate — Situația tineretului — Situația economică — Chestiunea agrară — Cooperatie — Producție — Stat și Drept — Administrație publică — Învățămînt.

- Activitatea cultural-educativă, Moravuri și obiceiuri — Situația socială a femeii — Științe, Astronomie, Medicină, Tehnică, Agricultură — Artă — Arhitectură — Serbări — Sport — Literatură — Istorie — Geografie — Biografii.

Împropăierea și înținerea la zi a fișelor tematice se face prin prelucrarea critică a

celor peste 30 publicații periodice în l. romină, maghiară și germană care se pretează la extrase de articole ce se încadrează în tematica fișierelor noastre. Datorită selecționării articolelor, numărul fișelor extrase nu crește într-o măsură prea mare. Deși la unele din aceste fișiere se culeg materiale încă din anul 1952 (de ex. Literatură) acestea sînt ușor utilizabile datorită numărului relativ mic de fișe. Singurul fișier care nu cunoaște principiul selecționării critice este catalogul monografic al orașului și regiunii Stalin, ce se organizează pe lingă fondul documentar.

În afara instrumentelor arătate mai sus, ne mai folosim de următoarele materiale auxiliare, care în munca de informare și cercetare bibliografică au un real folos:

- Catalogul documentelor rominești din Arhivele Statului din Orașul Stalin.

- Indicele bibliografic al principalelor materiale științifice sovietice traduse de I.S.R.S. (1947—1954).

- Cataloagele de traduceri întocmite de I.D.T. (1953—55).

- Cataloagele editurilor din țara noastră (E.S.P.L.A., Editura tehnică ș.a.).

- Anuarul Cărții din R.P.R. 1952—1954.

- Bibliografia R.P.R. Cărți, albume, hărți, note muzicale și Bibliografia periodiceilor din R.P.R.

În plus, mai utilizăm pentru problemele literare acele numere din *Viața Romînească* începînd din anul 1948, care cuprind sumarul articolelor apărute în decursul aceluși an. Pentru perioada anterioară, folosim *Indicele* pe materii al revistei „*Viața Romînească*“, 1906—1946, întocmit de Biblioteca Universitară „N. Bălcescu“ din Iași.

Pentru rezolvarea diferitelor probleme, am consultat adesea lucrări de sinteză, care prezintă anumite aspecte ale științelor naturale, sociale sau istoria literaturii, într-o formă concentrată și accesibilă. În această direcție putem aminti diferite cursuri universitare, manualul inginerului agronom, chimist, silvic, etc., sau lucrări de istorie literară ca *Literatura rusă sovietică* a lui Timofeev, *Istoria literaturii ruse* a lui Pospelov și multe altele... De asemenea nu trebuie ignorate nici lucrările de literatură critică, apărute sub formă de monografii și studii critice, închinat unuia autor. Cu alte cuvinte nu trebuie să uităm materialele adunate sub simbolul 8R.S.M. A,09.

Ca mijloace auxiliare în munca de rezolvare a diferitelor cereri, noi ne folosim și de listele bibliografice întocmite anterior. Nu rare ori se întâmplă ca cititorii diferiți să solicite același subiect. În aceste cazuri, dăm să se consulte materialul ce răspunde la problema căutată de cititor. Pentru acest motiv am strâns toate materialele bibliografice întocmite, în 6 dosare, grupate după cum urmează: 1) Ideologie, politică, economie; 2) Știință și tehnică; 3) Literatură; 4) Comemorări și aniversări; 5) Diverse; 6) Material metodic și bibliografic întocmit pentru bibliotecile din regiune.

În același scop, ca sursă de informare și documentare ne-a servit adeseori bogatul sortiment de enciclopedii de care dispune biblioteca noastră. Astfel, pentru orășul nostru și al diferiților cercetători din oraș ne adresăm *Enciclopediai României*, *Marii Enciclopedii Sovietice*, *Noului Larousse Illustrat* (Nouveau Larousse Illustré), *Enciclopediai maghiare „Revay”* și a celei germane „Brockhaus”.

Sigur că în afara tuturor acestor instrumente, cataloagele bibliotecii noastre rămân sursa numărul unu în ceea ce privește orientarea noastră rapidă și informarea operativă a cititorilor. Din păcate, însă, la biblioteca noastră, catalogul sistematic nu este prea bine pus la punct, fapt care se datorește în primul rând deselor schimbări

ale celor care au așezat fișele și au răspuns de buna lui organizare.

Judecând activitatea bibliografică după posibilitățile de informare pe care le oferă mijloacele amintite, s-ar părea că munca în cadrul bibliotecii noastre merge sau ar trebui să meargă bine. Cu toate acestea, trebuie să spunem că mai avem multe de făcut pentru a ne putea declara satisfăcuți. În această direcție trebuie să arătăm că există două cauze: prima se referă la slaba popularitate de care se bucură secția bibliografică în rîndul cititorilor noștri, iar a doua cauză rezidă, după părerea noastră, în inconvenientele de care ne-am ocupat înainte.

Raportînd aceste instrumente la posibilitățile actuale ale bibliotecilor regionale, înțelegem că pretențiile nu trebuie să fie exagerate, deoarece cu astfel de mijloace se poate desfașura o activitate bibliografică multumitoare. Vorbînd însă sub prisma activității de viitor, lipsurile și inconvenientele arătate mai sus (depășirea tematicelor, contradicția dintre cerințe și mijloace, lipsa de varietate și relativitatea instrumentelor create) se vor accentua, cerînd o schimbare pe care noi o vedem rezolvată numai prin alcătuirea unor cataloage sistematice analitice, care să răspundă mult mai complet și detaliat, atît la cerințele cititorului de rînd, cit și la preferințele omului de știință.

ȘTIRI

În prezența Ministrului Culturii al Suediei, al ambasadorului Uniunii Sovietice și a unor reprezentanți diplomați ai unor țări s-a deschis la Biblioteca Regală din Stockholm o expoziție a cărții sovietice. În cuvîntul de deschidere, Uno Willes, directorul Bibliotecii Regale, a subliniat importanța legăturilor prietenești dintre lucrătorii bibliotecilor din Uniunea Sovietică și Suedia și și-a mărlurisit entuziasmul față de avîntul gigantic al bibliotecilor din Uniunea Sovietică și dragostea oamenilor sovietici pentru carte și cultură, de care a luat cunoștință cu ocazia unei

vizite făcute în Marea Țară a Socialismului.

Totodată, la biblioteca de Stat „V. I. Lenin” din Moscova s-a deschis o expoziție a cărții suedeze. Deschiderea festivă a expoziției a fost făcută în prezența lui N. Mihailov Ministrul Culturii al U.R.S.S. și al ambasadorului Suediei la Moscova. În cuvîntul de deschidere, F. Abrikosova, director adjunct al bibliotecii de stat „V. I. Lenin” a subliniat importanța expoziției ca expresie a legăturilor culturale dintre cele două țări și a arătat că biblioteca „V. I. Lenin” face astăzi schimb de publicații cu 54 de biblio-

teci. În cuvîntul său, ambasadorul Suediei a scos în evidență legăturile științifice și culturale existente între cele două țări și a anunțat că toate materialele din expoziție au fost donate bibliotecii „V. I. Lenin”.

★

Înstitutul Bibliografic al R.P.F. Iugoslavia a trecut la întocmirea unui catalog cumulativ al tuturor revistelor străine aflate în bibliotecile din țară. La întocmirea acestui material participă mai mult de 400 colaboratori ai bibliotecilor științifice și speciale.

In atenția Bibliotecarilor

TOMESCU, MIRCEA: *Calendarele românești, 1733—1830. Studiu și bibliografie.* București, 1957. Editura de stat didactică și pedagogică, 155 p. cu ilustr. (Biblioteca Centrală de Stat a R.P.R.). Rezumate în limbile rusă și franceză.

Noua lucrare a lui M. Tomescu aduce o contribuție în cunoașterea calendarelor românești apărute între anii 1733—1830, și a căror cercetare ajută la dezvoltarea unor aspecte necunoscute încă din vechea cultură românească.

Făcînd după introducere, o scurtă caracterizare și un istoric al calendarelor, autorul înfățișează perioada de început al calendarelor în limba romînă, amintind primele calendare românești și condițiile care au determinat apariția lor, pentru a se opri apoi pe larg asupra descrierii calendarelor populare, literaro-istorice, a celor de perete și bisericesti. Studiul se încheie cu o privire de sinteză asupra rolului social-cultural și literar al calendarelor în cultura romînească.

Cartea conține în continuare **Repertoriul bibliografic al calendarelor românești (1733—1830)** un tabel cronologic și unul toponimic al calendarelor descrise în cuprinsul lucrării precum și un tabel toponimic de calendarele apărute dar necunoscute. Pentru ușurarea informării cercetătorilor, lucrarea se încheie cu un indice analitic.

Republica Populară Bulgaria. Indice bibliografic de recomandare. București, Editura de stat didactică și pedagogică, 1957, 63 p. (Biblioteca Centrală de Stat a R.P.R. Să cunoaștem țările de democrație populară).

Indicatorul cuprinde, grupate pe teme: **Din trecutul de luptă al poporului bulgar, Republica Populară Bulgaria pe drumul construirii socialismului, Literatura și arta bulgară, Relații frățești între poporul român și bulgar, cărți, studii și articole din ziare și reviste care ajută masele largi de cititori la cunoașterea țării vecine și prietene. Asemenea lucrări, deosebit de utile, ar trebui să fie urmate și de publicarea unor lucrări asemănătoare și despre celelalte țări de democrație populară.**

Materiale de specialitate de peste hotare

ЧИТАЛЬНЫЙ ЗАЛ ДЛЯ ДЕТЕЙ И ЮНОШЕСТВА из опыта работы государственной библиотеки С. С. С. Р. имени В. И. Ленина. Сборник 3-й [Sala de lectură pentru copii și tineret. Din experiența bibliotecii de stat a U. R. S. S. „V. I. Lenin”. Culegerea nr. 3] МОСКВА 1957, 75 p. (государственная ордена Ленина библиотека С. С. С. Р. имени В. И. Ленина).

După apariția în 1951 și 1953 a primelor două culegeri privind activitatea secției de copii și tineret a bibliotecii de stat „V. I. Lenin” în domeniul organizării muncii cu cartea pentru micii cititori și îndrumarea lecturii acestora, culegerea de față oglindește experiența acestei secții în alte domenii.

Culegerea se deschide cu articolul lui S. S. Sinikina **Popularizarea poeziilor.** Autorul descrie eficacitatea folosirii diferitelor jocuri literare pentru a trezi micilor cititori interesul pentru lectura poeziilor. Același autor semnează și articolul următor **Un mijloc eficace pentru popularizarea cărții** care înfățișează rezultatele dobîndite prin organizarea unei întreceri între cititori pentru stimularea lecturii cărților de știință.

Culegerea mai cuprinde articolele: **Folosirea cataloagelor și fișierelor de către micii cititori** de O. I. Levina, **Din experiența folosirii catalogului sistematic de către elevii claselor V—VII** de R. I. Kracek și **Materialele bibliografice și folosirea lor** de V. A. Davidova, care scot în evidență diferite forme pentru îndrumarea lecturii micilor cititori.

Deutsche Bibliographie. Wöchentliches Verzeichnis bearbeitet von der Deutschen Bibliothek Frankfurt a. M. [Bibliografia germană. Index săptămânal întocmit de Biblioteca germană din Frankfurt am Main]. Frankfurt am Main, Im Verlag der Buchhändler Vereinigung Gambh, 1957, 52 p.

Ca un complement al bibliografiei naționale similare (**Deutsche National Bibliographie**), publicată de Deutsche Bücherei din Leipzig, care se știe că este adevăratul centru al bibliografiei germane, deși nu manifestă ambiția de a o concura sau întrece Biblioteca Germană din Frankfurt am Main, centrul bibliografic al R. F. Germane, publică indexul bibliografic de mai sus. Cu toată risipa de energie pe care o presupune întocmirea bibliografiei naționale în două centre, rezultat nefericit al divizării actuale a Germaniei, bibliografia de la Frankfurt își poate găsi utilitatea în suplimentul de informații pe care îl aduce față de lucrarea similară din Leipzig. (Vezi, despre **Bibliografia națională în Germania de azi**, articolul lui V. Cindea, în *Călușa bibliotecarului* nr. 11, noiembrie 1956, p. 35—39).

Indexul se prezintă sub forma unor caiete săptămânale în medie de 56+20 pagini. Publicațiile bibliografice sînt grupate în 25 clase: Generalități, Cartea și scrisul, Universități, Religie-teologie, Filozofie — Psihologie, Drept — Administrație, Politică — Chestiuni militare, Știința limbii și literaturii, Beletristică, Literatura pentru tineret, Pedagogie, Cărți didactice, Arte frumoase, Muzică, Dans, Teatru, Film, Radiofonie, Istorie, Istorie a culturii, Etnografie, Hărți-atlase, Medicină, Științele naturii, Matematici, Tehnică-industrie, Comerț, Agricultură-Industrie casnică, Jocuri-sport, Diverse, Calendare, Almanahuri și publicații de uz intern, rapoarte.

Publicațiile sînt cele care intră în bibliografia națională germană, indiferent de locul apariției (vom găsi, deci cărți și periodice din R.D.G., R.F.G., Austria, Elveția, etc.). În afara titlului complet, se dă și prețul, periodicitatea (pentru reviste și ziare), formatul, traducerea titlului pentru lucrări din limbi puțin cunoscute.

Fiecare număr este prevăzut cu un index de edituri și altul de autori și materii.

Bibliographie française établie à l'intention des lecteurs étrangers. Astronomie. [Bibliografie franceză întocmită pentru cititori străini, Astronomie]. Paris, 1956, 3 f. + 99 p. + 5 f. ilustr. + P.h.

Lucrarea, redactată din inițiativa Ministerului Afacerilor Straine al Franței și a Asociației pentru difuzarea gândirii franceze, interesează mai puțin prin subiectul său foarte special (astronomia), cit prin sugestiile pe care le poate da ca gen de index bibliografic.

Scopul său este de a prezenta cititorilor străini, stadiul actual (odată cu istoricul sumar) al astronomiei franceze. Redactorii indexului au găsit, pentru aceasta, mijloace foarte ingenioase. Prima parte a lucrării (p. 1—31) prezintă istoricul și organizarea de azi a cercetărilor astronomice în Franța, în capitole scurte dar bogate în informații, însoțite de principalele referințe bibliografice (Franța astronomică de ieri și de mâine, Organizarea cercetării astronomice în Franța, Recrutarea tinerilor astronomi, Marile proiecte ale astronomiei franceze, Rolul internațional al astronomiei franceze, Cîteva importante lucrări contemporane). Această primă parte mai cuprinde Lista principalelor institute astronomice și observatoare din Franța și Publicațiile astronomice franceze.

Urmează bibliografia propriu-zisă, cuprinzînd lucrări (ordonate după nivelul științific) și articole grupate pe probleme de specialitate, toate numai din perioada 1949—1954. Lucrările de popularizare au fost excluse. Articolele sînt însoțite de scurte adnotări rezumative.

Bibliografia, întocmită cu colaborarea a numeroși astronomi, reprezintă o excelentă introducere pentru cercetătorii interesați de activitatea curentă în acest domeniu al științei, în Franța de azi. Ilustrațiile îngrijit alese și reproduse (fotografii de observare, cercetători la lucru etc.) ca și harta indicînd centrele astronomice din țară, fac din index o lectură interesantă și pentru cei neinițiați într-un astfel de domeniu de cercetare.

Știri din lumea CĂRȚILOR și a BIBLIOTECILOR

La biblioteca istorică a primăriei din Cremona în Italia, a fost descoperit recent un manuscris care conține una din operele lui Cicero.

Specialiștii care au examinat documentul cred că este vorba de o copie foarte veche, datînd de pe vremea împăratului Carol cel Mare.

Ziarele anunță că pe lista cărților clasice interzise în școlile americane, a fost trecută recent și cunoscuta operă a lui Mark Twain *Aventurile lui Huckleberry Finn*.

Explicația ce se dă acestui act de terorism cultural este faptul că în cursul povestirii apare negrul Jim, care este socotit drept un erou pozitiv, ceea ce nu convine autorităților americane.

În legătură cu hotărîrea prietăre la bibliotecile de masă din Germania, colectivul bibliotecii raionale din Potsdam a luat unele măsuri menite să asigure democratizarea continuă a bibliotecilor; îmbinarea muncii culturale cu cea politică de masă și realizarea principiului economiilor.

Pe baza dării de seamă pe anul 1956 a bibliotecii raionale din Gera (R.D.G.) s-a constatat dezvoltarea continuă a bibliotecilor din raion,

în special a celor mici. În raionul Gera există azi 672 biblioteci publice, conduse de bibliotecari voluntari. În aceste biblioteci citesc în medie 12,6% din locuitori; 67% din cititori sînt în timpul muncii; fiecare cititor a împrumutat într-un an în medie cam 11,6 cărți.

Biblioteca raională din Dresda a editat o lucrare bibliografică, cuprinzînd cărți din toate domeniile vieții din R.D.G. Lucrarea este intitulată *Ce știu tu despre Republica Democrată Germană* (Was weißt du von der D.D.R.).

În raionul Gera (R.D.G.) cam un sfert din bibliotecarii voluntari care conduc bibliotecile depun și alte munci obștești. Astfel numai în circumscripția Zenzenrode din 43 bibliotecari, 22 au fost aleși ca deputați în sîturile populare.

Biblioteca regională „M. I. Lermontov” din Penza a organizat o seară a vechilor cititori, la care au fost invitați cei care frecventează biblioteca de cel puțin 15 ani. Cuvîntul de deschidere a fost rostit de E. F. Kuznețova, directoarea bibliotecii, care a făcut un scurt istoric al bibliotecii, vorbind apoi de activitatea ei în prezent. Au luat cuvîntul 11 cititori care au venit cu o serie de pro-

puneri prețioase pentru îmbunătățirea activității bibliotecii.

Biblioteca raională din Frankfurt am Oder din R.D.G. a editat o bibliografie de 23 pagini cu titlul *Libera și bogată este patria noastră* (Frei und reich ist unser Land).

Cu ocazia aniversării a 300 ani de la apariția la Amsterdam, în 1657, a operei lui Comenius, *Opera didactică omnia*, UNESCO publică o culegere de texte ale marelui pedagog „unul din primii care a propagat ideile ce stau la baza fundării UNESCO-ului”.

În Anglia se publică lunar un *Indicator al articolelor de tehnică* cuprinzînd materiale din toate revistele tehnice și științifice care apar în Marea Britanie. Materialul este aranjat în ordine sistematică, unele articole mai importante fiind adnotate.

În timpul unei reuniuni ținute la 30 mai 1957, bibliotecarii și administratorii bibliotecilor din Tunis au luat hotărîrea de a constitui o Asociație a bibliotecarilor din Tunis. S-a aprobat statutul și s-a ales un comitet executiv provizoriu.